

Kommunal- og
moderniseringsdepartementet

Bevilgninger til samiske formål i statsbudsjettet 2017

Bevilgninger til samiske formål

Staten Norge er etablert på territoriet til to folk, samer og nordmenn. Regjeringen har som mål at samene skal få utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv.

Grunnloven § 108 og sameloven er de nasjonale rettsgrunnlagene for samepolitikken. Norge har også en rekke folkerettslige forpliktelser som legger føringer for samepolitikken. Alle departementene har ansvar for å følge opp gjennomføringen av samepolitikken innenfor sin sektor. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har det overordnede samordningsansvaret for statlig samepolitikk og skal arbeide for helhet og sammenheng i politikken, på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer.

I Kommunal- og moderniseringsdepartementets Prop. 1 S (2016–2017) gis det en kort omtale av samepolitiske utfordringer og utviklingstrekk, og det gis en omtale av mål og strategier for departementets arbeid.

Denne publikasjonen gir en kort og samlet framstilling av de ulike departementenes forslag til bevilgninger til samiske formål i 2017.¹

Innhold

Oversikt over bevilgninger til samiske formål	2
Sametinget	3
Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD)	4
Utenriksdepartementet (UD)	7
Kunnskapsdepartementet (KD)	9
Kulturdepartementet (KUD)	12
Justisdepartementet (JD)	14
Helse- og omsorgsdepartementet (HOD)	15
Barne- og likestillingsdepartementet (BLD)	16
Landbruks- og matdepartementet (LMD)	17
Klima- og miljødepartementet (KLD)	20

---

¹ Ved eventuelle avvik mellom de ulike departementenes budsjettproposisjoner og denne informasjonsbrosjyren er budsjettproposisjonene gjeldende.

Oversikt over bevilgninger til samiske formål

	(i 1000 kroner)			
	Regnskap 2015	Saldert budsjett 2016	Forslag 2017	Pst. endring 2016-2017
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	311 152	314 105	355 965 ¹	13,3
Utenriksdepartementet	3 465	3 000	715 ²	-76,17
Kunnskapsdepartementet	308 463	311 323	334 112	7,32
Kulturdepartementet	109 572	111 488	113 940	2,20
Justis- og beredskapsdepartementet	22 200	22 000	400 ³	-98,18
Helse- og omsorgsdepartementet	12 588	11 706	11 764	0,50
Barne- og likestillingsdepartementet	1 000	1 000	1 000	0,00
Landbruks- og matdepartementet	124 659	127 994	121 809	-4,83
Klima- og miljødepartementet	9 596	9 674	10 371	7,20
Olje- og energidepartementet	1 000	500	0 ⁴	-100,00
Samlet bevilgning	903 695	912 790	950 076	4,08
Samefolkets fond	5 195	5 345	5 420	1,4
Sum	908 890	918 135	955 496	4,07

¹ Det vil fra 2017 bli rammeoverført ca. 26 mill. kroner fra kap. Landbruks- og matdepartementets kap. 1142 til Kommunal- og moderniseringsdepartementets kap. 525. Tildelingen skal finansiere de fem nordligste fylkesmenns oppgaver som regional reindriftsmyndighet.

² Spørsmål om støtte til Gáldu i 2017 avventer avklaring når det gjelder integrering i Nasjonal institusjon for menneskerettigheter.

³ Tildelingen til Finnmarkskommisjonen, Utmarksdomstolen for Finnmark og Indre Finnmark tingrett i 2017 avklares senere.

⁴ Olje- og energidepartementet har gitt en treårig støtte til Sametinget fra 2014, for å gjøre Sametinget bedre rustet til å møte utfordringene med å behandle en økning av energisaker, som følge av utbygging av kraftledningsnett og nye kraftsøknader. Støtten ble avvirket i 2016 fordi det er ventet at omfanget av krevende energisaker vil reduseres kraftig.

Det er gitt en nærmere presisering av summene som er oppgitt i tabellen under omtalene fra hvert departement i denne publikasjonen. Det blir også gitt tilskudd til samiske formål over tilskuddsposter hvor tilskuddsfordelingen vil skje på et senere tidspunkt. Disse tilskuddene inngår ikke i summene i tabellen, men er beskrevet i de departementsvise omtalene.

Sametinget

Sametinget vil ifølge budsjettforslaget forvalte omlag 461,4 mill. kroner (inklusive Samefolkets fond) i 2017. Dette er en økning på cirka 25,5 mill. kroner fra 2016. Sametingets første hele driftsår var 1990, da hadde Sametinget et budsjett på 31,7 mill. kroner. Det har vært en positiv utvikling av Sametingets budsjett gjennom mange år. Utviklingen er i tråd med myndighetenes målsetting om at Sametinget skal ha større innflytelse og myndighet i saker som er av spesiell interesse for den samiske befolkningen.

Oversikt over bevilgninger til Sametinget

(i 1000 kroner)

	Regnskap 2015	Saldert budsjett 2016	Forslag 2017	Pst. endring 2016-2017
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	277 634	279 679	301 897 ¹	7,94
Utenriksdepartementet	715	715	715	0,00
Kunnskapsdepartementet	55 491	57 161	59 157	3,49
Kulturdepartementet	78 986	80 487	81 900	1,76
Helse- og omsorgsdepartementet	5 388	5 506	5 564	1,05
Barne- og likestillingsdepartementet	1 000	1 000	1 000	0,00
Klima- og miljødepartementet	5 396	5 474	5 751	5,06
Olje- og energidepartementet	1 000	500	0 ²	-100,00
Samlet bevilgning	425 610	430 522	455 984	5,91
Samefolkets fond	5 195	5 345	5 420	1,4
Sum	430 805	435 867	461 404	5,86

¹ Beløpet inkluderer 11,2 mill. kroner som kompensasjon for økte utgifter til pensjon som følge av en forenklet modell for premiebetaling til Statens pensjonskasse og 3,2 mill. kroner som skal dekke Sametingets utgifter til gjennomføringen av Sametingsvalget høsten 2017.

² Olje- og energidepartementet har gitt en treårig støtte til Sametinget fra 2014, for å gjøre Sametinget bedre rustet til å møte utfordringene med å behandle en økning av energisaker, som følge av utbygging av kraftledningsnett og nye kraftsøknader. Støtten ble avvirket i 2016 fordi det er ventet at omfanget av krevende energisaker vil reduseres kraftig.

Sametinget har unntak fra bruttobudsjetteringsprinsippet og får hele sin bevilgning fra departementene. Med forbehold om budsjettvedtak i Stortinget fordeler Sametinget bevilgningene fra de ulike departementene i årets siste plenums møte. Sametinget fordeler bevilgningene etter egne prioriteringer, men i tråd med Stortingets budsjettvedtak.

Rammene for Sametingets økonomiforvaltning fastsettes av Kommunal- og moderniseringsdepartementet i hovedinstruks for økonomiforvaltningen i Sametinget. Hovedinstruksen gjelder også for bevilgninger over andre departementers budsjett og for eventuelle andre inntekter Sametinget har. Instruksen er fastsatt med hjemmel i sameloven § 2-1, tredje ledd. I hovedinstruksen har departementet fastsatt at økonomireglementet og bestemmelser om økonomistyring i staten også gjelder for Sametinget. Departementet forutsetter imidlertid at regelverket anvendes på en måte som ivaretar Sametingets utøvelse av skjønn, i genskap av å være et folkevalgt organ.

Sametinget er tillagt forvaltningsansvar for en rekke administrative forhold, slik som sametingsvalget, fordeling av økonomiske tilskudd, fastsetting av nærmere bestemte deler av skolens læreplaner, forvaltning av samiske kulturminner etter kulturminneloven og tilhørende forskrifter, og oppnevning av representanter til ulike offentlige organer. Sametinget utøver dessuten myndighet og innflytelse gjennom deltakelse og representasjon i en rekke utvalg, styrer og råd.

For mer om Sametingets virksomhet se www.samediggi.no.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD)

(i 1000 kr)

Kap.	Post	Benevnelse	Regnskap 2015	Saldert budsjett 2016	Forslag 2017
525	01	Fylkesmannsembetene	0	0	26 022 ¹
560	50	Sametinget, Sametinget	277 634	279 679	301 897 ²
560	54	Sametinget, Samefolkets fond	5 195	5 345	5 420
561	50	Tilskudd til samiske formål, Samisk høgskole	5 494	5 588	4 038
561	51	Tilskudd til samiske formål, Divvun	5 794	6 888	6 949
561	72	Samisk språk, informasjon m.m.	3 900	3 000	3 084
562	01	Gáldu - Kompetansesenteret for urfolks rettigheter, Driftsutgifter	3 157	3 158 ³	0 ⁴
562	21	Gáldu - Kompetansesenteret for urfolks rettigheter, Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 261	2 042	0 ⁴
563	01	Internasjonalt reindriftssenter, Driftsutgifter	5 188 ⁵	5 854	5 946
563	21	Internasjonalt reindriftssenter, Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 529	2 551	2 609
Sum			311 152	314 105	355 965

¹Det vil fra 2017 bli rammeoverført ca. 26 mill. kroner fra kap. Landbruks- og matdepartementets kap. 1142 til Kommunal- og moderniseringsdepartementets kap. 525. Tildelingen skal finansiere de fem nordligste fylkesmenns oppgaver som regional reindriftsmyndighet.

²Beløpet inkluderer 11,2 mill. kroner som kompensasjon for økte utgifter til pensjon som følge av en forenklet modell for premiebetaling til Statens pensjonskasse (SPK) og 3,2 mill. kroner som skal dekke Sametingets utgifter til gjennomføringen av Sametingsvalget høsten 2017.

³I tillegg ble det gitt tilskudd til Gáldus virksomhet over Utenriksdepartementets budsjett.

⁴I forbindelse med forslaget om å integrere Gáldu i Nasjonal institusjon for menneskerettigheter (NIM) fra 1. januar 2017, er det foreslått å overføre bevilgningen på kap. 562, post 01 på 3,2 mill. kroner og post 21 på vel 2 mill. kroner til Finansdepartementets kap. 45 Nasjonal institusjon for menneskerettigheter, post 01 Driftsutgifter.

⁵Regnskapstallet inkluderer ekstern finansiering av prosjekter i regi av Internasjonalt reindriftssenter.

I tillegg blir det bevilget midler til samiske formål over følgende budsjettkapitler og poster:

Kap.	Post	Benevnelse
500	50	Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Forskningsrådet
500	22	Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Forskning, <i>kan overføres</i>
553	63	Grenseregionale Interreg-program, <i>kan nyttes under kap. 553, post 60 og 65</i>

Kap. 525 Fylkesmannsembetene, post 01 Driftsutgifter

Fra 1. januar 2014 ble de fem nordligste fylkesmennene regional reindriftsmyndighet. Fram til og med 2016 har fylkesmennene blitt finansiert gjennom en belastningsfullmakt på Landbruks- og matdepartementets kap. 1142. Det vil fra 2017 bli rammeoverført ca. 26 mill. kroner til Kommunal- og moderniseringsdepartementets kap. 525 post 01 til finansiering av fylkesmannens oppgaver som reindriftsmyndighet.

Kap. 560 Sametinget, post 50 Sametinget

Grunnbevilgningen over posten skal blant annet dekke driften av det politiske arbeidet, administrasjonen i Sametinget, og kommunenes og fylkeskommunenes merkostnader ved oppfølging av samelovens språkregler.

Det foreslås at bevilgningen på posten økes med 800 000 kroner mot en tilsvarende reduksjon av kap. 500, post 22 Forskning, jf. omtale under kap. 561, post 50.

Videre foreslås det å øke bevilgningen på posten med 1,6 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon av kap. 561, post 50 Samisk høgskole, jf. omtale under kap. 561, post 50.

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 3,2 mill. kroner til Sametingets merkostnader til gjennomføring av sametingsvalget 2017.

I forbindelse med en forenklet modell for premiebetaling til Statens pensjonskasse (SPK) foreslås det å øke bevilgningen på posten med 11,2 mill. kroner som kompensasjon for anslåtte økte utgifter.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen med 22,2 mill. kroner til 301,9 mill. kroner, inkludert endringer som følge av avbyråkratiserings- og effektivitetsreformen og prisjustering.

Kap. 560 Sametinget, post 54 Samefolkets fond

Fra og med 2014 ble avkastningsmodellen erstattet med ordinære, årlige bevilgninger. Bevilgningen skal gå til ulike tiltak for å styrke samisk språk og samisk kultur. Prioriteringer fastsettes av Sametinget i de årlige budsjettvedtakene. Sametingets plenum er styre for bevilgningen. For 2017 er bevilgningen foreslått til 5,42 mill. kroner.

Kap. 561 Tilskudd til samiske formål, post 50 Samisk høgskole

Samisk høgskole utfører enkelte oppgaver på oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Bevilgningen skal benyttes til drift av Faglig analysegruppe for samisk statistikk og Samiske veivisere. Som følge av at pilotprosjektet Samisk tradisjonell kunnskap – Árbiediehtu ble avsluttet i 2016, er det foreslått å overføre 1,6 mill. kroner av bevilgningen fra Samisk høgskole til Sametinget. Det foreslås dermed en bevilgning på 4 mill. kroner til Samisk høgskole i 2016.

Kap. 561 Tilskudd til samiske formål, post 51 Divvun

Bevilgningen skal benyttes til drift av Divvun ved Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet. Moderne språkteknologi er en forutsetning for at samiske språk skal kunne overleve som bruksspråk i dagens samfunn. I 2015 har Divvun lansert et tekst-til-talesystem for nordsamisk, som gjør det mulig å få lest opp nordsamisk tekst fra en datamaskin. Divvun har også lansert nye, oppdaterte stavekontroller for sør-, lule- og nordsamisk. Høsten 2015 startet Divvun opp et arbeid for å utvikle et grammatikkprogram for nordsamisk som gir samiske språkbrukere de samme teknologiske muligheter som norske språkbrukere har. Programmet vil gjøre det enklere for samiske språkbrukere å skrive på samisk og dermed gi samiskspråklige brukere de samme teknologiske muligheter som norske språkbrukere har. I tillegg har Divvun jobbet videre med blant annet samisk tastatur for mobil og nettbrett.

Det foreslås en bevilgning på 6,9 mill. kroner i 2017.

Kap. 561 Tilskudd til samiske formål, post 72 Samisk språk, informasjon m.m.

Formålet med tilskuddsordningen er å styrke bruken av samiske språk ved å legge bedre til rette for bruk av samisk i det offentlige, øke antallet samiske språkbrukere, gi mer informasjon til samer på samisk og å øke informasjonen om samiske forhold til befolkningen i Norge.

Forvaltningen av en del av tilskuddsmidlene er delegert Fylkesmannen i Nordland. Fylkesmannen har ansvaret for flere tiltak i Handlingsplanen for samiske språk, og tilskuddsmidlene gis til språktiltak, med særlig vekt på sør- og lulesamisk språk. Østsamisk museum mottar også tilskudd over denne posten.

I fordelingen av midlene for 2015 ble tiltak for sør- og lulesamisk språk prioritert med 2,4 mill. kroner. I tillegg ble det gitt midler til utvikling av en samisk forvaltningsordbok ved Universitetet i Tromsø og til Østsamisk museums prosjekt Skoltesamisk språk over grenser. Det foreslås en bevilgning på 3,1 mill. kroner i 2017.

Kap. 562 Gáldu - Kompetansesenteret for urfolks rettigheter, post 01 Driftsutgifter og post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Gáldu – Kompetansesenteret for urfolks rettigheter – er en faglig selvstendig institusjon som vedtar egne mål og resultatkrav innenfor de rammene som Kommunal- og moderniseringsdepartementet fastsetter. Styret er senterets øverste organ. I forbindelse med opprettelsen av Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter (NIM), som er underlagt Stortinget, har det vært en prosess med å se nærmere på tilknytningen og samarbeidet med

Gáldu for å ivareta kompetansen på urfolksrettigheter, jf. Innst. 216 L (2014–2015) *Innstilling fra Stortingets presidentskap om lov om Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter*. Regjeringen foreslår at Gáldu blir en integrert del av NIM fra 1. januar 2017. Det er lagt til grunn i kommunikasjonen mellom departementet og Stortingets presidentskap at samtlige ansatte overføres til NIM, og at de fortsetter å være lokalisert i Kautokeino.

I forbindelse med forslaget om å integrere Gáldu i NIM fra 1. januar 2017, foreslås det at bevilgningen på kap 562, post 01 på 3,2 mill. kroner overføres til Finansdepartementets kap. 45 Nasjonal institusjon for menneskerettigheter, post 01 Driftsutgifter.

Kap. 563 Internasjonalt reindriftssenter, post 01 Driftsutgifter og post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Internasjonalt reindriftssenter i Kautokeino er en faglig selvstendig institusjon som vedtar egne mål og resultatkrav innenfor de rammene som Kommunal- og moderniseringsdepartementet fastsetter. Senteret fyller en viktig funksjon i det sirkumpolare reindriftssamarbeidet og ivaretar både faglige behov og koordineringsbehov hos senterets målgrupper. Det er lagt vekt på at reindriftsfolk og deres organisasjoner skal ha et nært forhold til senteret, og det skal drives i samarbeid med Verdensforbundet for reindriftsfolk. Bevilgningen skal dekke driften av Internasjonalt reindriftssenter i 2017. Senteret mottar i tillegg prosjekttilskudd fra andre bidragsytere i inn- og utland.

Kap. 500 Kommunal- og moderniseringsdepartementet, post 50 og 22 Forskning, kan overføres

Tildelingen som tidligere år er blitt avsatt til forskning på sametingsvalg, foreslås overført Sametinget, jf. omtale under kap. 560, post 50. Tildelingen til formålet er økt fra 0,5 mill. kroner i 2016 til 0,8 mill. kroner i 2017.

Norges forskningsråds samiske program II (2007–2017) har som mål å fremme langsiktig forskning av høy kvalitet om samiske forhold, bidra til rekruttering av forskere og videreutvikling av samisk som vitenskapsspråk. I tillegg vektlegges internasjonalt forskningssamarbeid, nettverksbygging og forskningsformidling på samisk og andre språk. I 2016 tildelte Kommunal- og moderniseringsdepartementet 3,8 mill. kroner til programmet. Tildelingen vil bli videreført i 2017.

Kap. 553 Omstillingsdyktig regioner, post 63 Grenseregionale Interreg-program, kan nyttes under kap. 553, post 60 og 65

I 2016 tildelte Kommunal- og moderniseringsdepartementet 10,1 mill. kroner til gjennomføring av Interreg VA Nord, hvor Sápmi er et delprogram. Tildelingen til Interreg VA Nord vil bli videreført i 2017 på kap. 533, post 63 Grenseregionale Interreg-program. Det er lagt opp til en samlet ramme for norsk deltakelse på ca. 71 mill. kroner for programperioden 2014–2020.

Interreg VA Nord's hovedmål er å forsterke regionens konkurransekraft og attraktivitet gjennom forskning og innovasjon, kultur og miljø og grenseoverskridende arbeidsmarked. Sápmi er et delprogram som omfatter samiske områder fra Hedmark i sør til Finnmark i nord. Sápmi har samme tematikk som Nord-programmet, men retter innsatsen spesielt mot å utvikle samisk kultur- og næringsliv, gjennom en økologisk og økonomisk bærekraftig ressursutnyttelse. Troms fylkeskommune har sekretariatsfunksjonen for hele Nord-programmet og Sápmi, men samarbeider med Nord-Trøndelag fylkeskommune om sørsamiske aktiviteter.

Utenriksdepartementet (UD)

(i 1000 kr)

Kap.	Post	Benevnelse	Regnskap 2015	Saldert budsjett 2016	Forslag 2017
163	72	Menneskerettigheter	3 465	3 000	715 ¹
		Sum	3 465	3 000	715

¹ Spørsmål om støtte til Gáldu i 2017 avventer avklaring når det gjelder integrering i Nasjonal institusjon for menneskerettigheter.

I tillegg blir det bevilget midler til samiske formål over følgende budsjettkapitler og poster:

Kap.	Post	Benevnelse
115	01/70	Driftsutgifter og Tilskudd til næringsfremme, kultur- og informasjonsspørsmål
116	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner
118	70	Nordområdetiltak og prosjektsamarbeid med Russland

Kap. 163, post 72 Menneskerettigheter

Utenriksdepartementet inngikk i 2015 en rammeavtale med Sametinget om økonomisk støtte til Sametingets internasjonale virksomhet. Dette vil innebære en årlig tildeling til Sametingets arbeid med internasjonale urfolksspørsmål innen FN og andre internasjonale organisasjoner. Den nye avtalen innebærer at det blir overført inntil 715 000 kroner årlig over kap. 163, post 72 til Sametinget.

I 2016 tildelte Utenriksdepartementet 2,285 mill. kroner til Gáldu – Kompetansesenteret for urfolksrettigheter i Kautokeino. Støtten ble gitt til Gáldus arbeid med internasjonale urfolksrettigheter. Spørsmål om støtte til Gáldu i 2017 avventer avklaring i forbindelse med integrering i Nasjonal institusjon for menneskerettigheter.

Kap. 115, post 01 Driftsutgifter og post 70 Tilskudd til næringsfremme, kultur- og informasjonsspørsmål

Tilskudd som gis under disse postene, skal bidra til å fremme utenrikspolitiske mål og ha verdi for norsk samfunns-, nærings- og kulturliv. Styrking av norsk kulturlivs internasjonale muligheter og kontaktflate samt profilering av Norge som sentral aktør i nordområdene er ledd i dette arbeidet. Sentralt i denne satsingen står også urfolksprosjekter.

Årlig tildeles mellom 1 og 1,5 mill. kroner til prosjekter for å styrke norske samers internasjonale kulturkontakter til andre urfolksgrupper over kap. 115. Sentrale samarbeidspartnere for Utenriksdepartementet, når det gjelder samiske miljøers internasjonale kultursamarbeid finansiert under denne posten, er blant andre Riddu Riddu-festivalen og Internasjonalt Samisk Filmsenter.

Kap 116, post 70 Tilskudd til internasjonale organisasjoner

Nordisk ministerråd tildelte 3,822 mill. danske kroner i støtte til det samiske samarbeidet på kulturområdet i 2016. Midlene fordeles mellom Samerådet og Samisk kunstnerråd, og går i hovedsak til samisk kulturstøtte med målsetting om nordisk nytte og i mindre grad til administrative driftskostnader. På utdanningsområdet tildelte Nordisk ministerråd 1,670 mill. danske kroner i 2016. Midlene overføres og disponeres av Samisk høyskole. Støtten til kultur- og utdanningsområdet forventes videreført i 2017.

Norges pliktige bidrag til Nordisk ministerråd bevilges under kap. 116, post 70 Tilskudd til internasjonale organisasjoner.

Kap 118, post 70 Nordområdetiltak og prosjektsamarbeid med Russland

Prosjektsamarbeidet med Russland

Denne bevilgningen benyttes til å støtte prosjekter innen en rekke prioriterte områder. Støtte til folk-til-folk-prosjekter innenfor norsk og russisk del av Barentsregionen, som involverer samer og andre urfolk, er et av de prioriterte områdene. Støtte til denne type formål forvaltes av Barentssekretariatet. I 2016 er det gitt tilskudd på over 1,55 mill. kroner, og det forventes at det vil gis enkelte ytterligere tilskudd høsten 2016. For 2017 forventes det at støtten vil ligge på omtrent samme nivå som i 2016.

Arktis 2030

Målet med ordningen er å fremme norske interesser og Norges posisjon som en ansvarlig aktør i nord. Midlene skal bidra til at Norge kan være ledende på kunnskap, være den fremste forvalter av miljøet og naturressursene i nordområdene, og bidra til næringsutvikling. Arktis 2030 skal i tillegg støtte opp under norsk engasjement og rolle i Antarktis, og utnytte styrken i at Norge har kompetanse i begge polområdene.

Tilskudd under posten omfatter også støtte til urfolkrepresentanters deltakelse i internasjonalt samarbeid i nordområdene. Midlene nyttes da i første rekke til dekning av reiseutgifter for deltakelse i henholdsvis Arktisk råd og Barentsrådet. I 2015 ble en ny 3-årig rammeavtale med Sametinget undertegnet, og det ble planlagt en årlig støtte på 385 000 kroner per år til dette formålet. Midlene ble første gang utbetalt i 2015.

Samerådet fikk tilskudd for perioden 2014-2016 på 1,5 mill. kroner til deltakelse i Arktisk Råd. I 2015 ble denne avtalen utvidet med 1,3 mill. kroner, og 850 000 kroner ble utbetalt dette året. 1,5 mill. kroner er planlagt utbetalt i 2016.

Som en oppfølging av forprosjektet om utvikling av etiske retningslinjer for økonomisk aktivitet i urfolksområder ble Árran lulesamisk senter i 2013 tildelt 7,3 mill. kroner i tilskudd for perioden 2013-2016 til prosjektet «Indigenous People and Resource Extraction: Evaluating Ethical Guidelines». 2,8 mill. kroner ble utbetalt i 2015, og 850 000 kroner er planlagt utbetalt i 2016.

Senter for samiske studier ved Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet ble for perioden 2013-2016 tildelt 8,7 mill. kroner i tilskudd til prosjektet «Brennpunkt nord. Nettverk, urfolksinstitusjoner og kunnskapsproduksjon». Prosjektet er knyttet til det flerfaglige urfolksprogrammet Master of Indigenous Peoples. Det skal i tillegg forskes på den internasjonale urfolksbevegelsen i tid og rom. 1,45 mill. kroner ble utbetalt for 2015, mens det er planlagt utbetaling av 500 000 kroner i 2016.

I 2015 ble Samisk høgskole tildelt 1,6 mill. kroner i tilskudd for perioden 2015-2018 til samarbeid med hovedpartner Nunavut Arctic College i Canada. Totalt seks høyere utdanningsinstitusjoner fra Norge, Canada, Russland og USA samarbeider om å introdusere nye pedagogiske tilnærminger og metoder innenfor urfolksstudier/og lærerutdanning.

Gjennom Stipendprogrammet for studier i nordområdene fikk Samisk høgskole en tildeling på 0,4 mill. kroner for perioden 2013-2016. I denne tredje stipendperioden har Samisk høgskole midler til å tildele stipend måneder og reisestipend til studenter fra Canada og Russland, i tillegg til midler til ansattmobilitet.

Kunnskapsdepartementet (KD)

(i 1000 kr)

Kap.	Post	Benevnelse	Regnskap 2015	Saldert budsjett 2016	Forslag 2017
222	01/45	Statens grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat, Driftsutgifter og utstyrsanskaffelser, <i>kan overføres</i>	100 135	90 133	102 190
223	50	Sametinget, Tilskudd til Sametinget	40 331	41 501	42 592
225	62	Tilskudd til de kommunale sameskolene i Snåsa og Målselv	23 003	23 670	24 321
225	63	Tiltak i grunnopplæringen, Tilskudd til samisk grunnopplæring, <i>kan overføres</i>	51 390	58 975	63 806
231	50	Barnehager, Tilskudd til samiske barnehage tilbud	15 160	15 660	16 565
260	50	Universitet og høyskoler	77 744	80 584	83 938
281	70	Felles tiltak for universitet og høyskoler. Andre overføringer ¹	500	0	0
281	78	Tilskudd til Universitets- og høyskolerådet	0	500	500
2410	73	Statens lånekasse for utdanning, Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	200	300	200
Sum			308 463	311 323	334 112

¹ Bevilgningen er fra 2016 lagt inn i budsjetttrammen til Universitets- og høyskolerådet for å reflektere at dette dreier seg om en varig oppgave.

I tillegg blir det bevilget midler til samiske formål over disse kapitlene og postene:

Kap.	Post	Benevnelse
226	21	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen, spesielle driftsutgifter
254	70	Tilskudd til studieforbund
260 ²	50	Universitet og høyskoler
285	52	Norges forskningsråd, Forskningsformål

² Gjelder bevilgninger til andre universiteter og høyskoler enn Samisk høyskole, som får midler til samiske tiltak i sin årlige ramme.

Kap. 222 Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat, post 01 Driftsutgifter og post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, *kan overføres*

Bevilgningen på posten dekker hovedsakelig drift av Samisk videregående skole i Karasjok, Samisk videregående skole og reindriftsskole i Kautokeino og Sameskolen for Midt-Norge i Hattfjelldal.

Formålet med bevilgningen til de samiske skolene er blant annet å opprettholde og videreutvikle samisk identitet, språk og kultur. Skolene følger Kunnskapsløftet – Samisk.

Ved skolen i Karasjok ble nytt tilbygg for byggfag og ombygging av spesialrom ferdigstilt og tatt i bruk i desember 2015. Bevilgningen er i 2017 økt med 2 mill. kroner for å dekke deler av de økte kostnadene til husleie som følge av nytt tilbygg og ombygging ved skolen i Karasjok. Kunnskapsdepartementet har i 2016 gitt Statsbygg i oppdrag å utarbeide et nytt forprosjekt for bygging av nye skolelokaler ved skolen i Kautokeino.

Skolen i Hattfjelldal har ikke faste elever, men gir samisk fjernundervisning og språksamlinger til norske og svenske elever som går på andre skoler. Skolen ble foreslått avviklet fra 2016. I forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2016 bevilget Stortinget midler til å opprettholde driften ved Sameskolen for Midt-Norge i skoleåret 2016-2017, i påvente av alternativ organisering, jf. Innst. 400 S (2015–2016). Kunnskapsdepartementet er i dialog med Hattfjelldal kommune for å se på ulike løsninger for alternativ organisering fra neste skoleår.

Kap. 223 Sametinget, post 50 Tilskudd til Sametinget

Målet med tilskuddet er å bidra med finansiering til utdanningsformål i Sametinget, inkludert utvikling og produksjon av læremiddel for samiske elever, herunder spesialpedagogiske læremidler, læreplanarbeid og tilskudd til råd og veiledning om samisk opplæring.

Kap. 225 Tiltak i grunnopplæringen, post 62 Tilskudd til de kommunale sameskolene i Snåsa og Målselv

Tilskuddet finansierer drift av de kommunale sameskolene i Snåsa og Målselv med tilhørende internat. Skolene har hele landet som opptaksområde. Opplæringen ved skolene følger Kunnskapsløftet – Samisk. Målet med tilskuddsordningen er å medvirke til opprettholdelse og utvikling av samisk identitet, språk og kultur.

Kap. 225 Tiltak i grunnopplæringen, post 63 Tilskudd til samisk i grunnopplæringen

Under denne posten er det tre tilskuddsordninger: En for samiskopplæring i grunnskolen, en for samiskopplæring i den videregående opplæringen og en ordning med samiske studiehjemler for lærere.

Målet med tilskuddsordningen er å bidra med finansiering til kommuner, fylkeskommuner og friskoler som tilbyr samiskopplæring i samsvar med § 6-2 og § 6-3 i opplæringsloven. Opplæringen skal følge læreplanverket for Kunnskapsløftet – Samisk. Målet med tilskuddsordningen er også å styrke kompetansen i samisk for lærere i grunnopplæringen.

Kap. 226 Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen, post 21 Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen

Bevilgningen bidrar til kvalitetsutviklingstiltak innenfor grunnopplæringen. I 2015 ble det blant annet utviklet et rammeverk for samisk fjernundervisning som skal medvirke til bedre kvalitet og likeverdighet i fjernundervisningstilbudene, bedre informasjon til skoler, foresatte og elever samt økt kompetanse blant fjernundervisningstilbydere. Bevilgningen for 2017 dekker i tillegg til ulike utviklingstiltak for samisk i grunnopplæringen, også 2 mill. kroner til Senter for samisk i opplæringen til videre drift av den samiske læremiddeltjenesten Ovttas/Aktan/Aktesne.

Kap. 231 barnehager, post 50 Tilskudd til samiske barnehagetilbud

Tilskuddet skal bidra til å legge til rette for at samiske barn får utviklet sitt språk og sin kultur i barnehagen. I 2015 var det registrert 24 samiske barnehager og sju barnehager med samisk avdeling. Disse tallene er uforandret fra 2014. I tillegg er det registrert 29 barnehager med tilbud om samisk språkopplæring, mot 27 i 2014. Statistikk fra Sametinget viser at det i 2015 var totalt 783 barn som gikk i barnehage med samisk tilbud, mot 815 i 2014. Av disse gikk 581 barn i samisk barnehage (20 færre enn i 2014), 87 barn i barnehager med samisk avdeling og 115 barn i barnehager med tilbud om samisk språkopplæring. For 2017 foreslås det en samlet bevilgning på posten på 16,56 mill. kroner.

Kap 254 Tilskudd til voksenopplæring, post 70 Tilskudd til studieforbund

Tilskuddet bidrar til at godkjente studieforbund kan tilby fleksibel og brukertilpasset opplæring for voksne. Deler av tilskuddet går til samiske studieforbund. En mindre del går til refusjon av kostnader knyttet til opplæring av voksne i samisk språk på grunnskolenivå, gjennomført av godkjente studieforbund og nettskoler. Størrelsen på disse tilskuddene beregnes ut fra aktiviteten foregående år. Den samlede bevilgningen i 2016 er 208,4 mill. kroner.

Det foreslås at den samlede bevilgningen over kap. 254, post 70 videreføres på samme nivå i 2017, med 208,4 mill. kroner.

Kap. 260 Universitet og høyskoler, post 50 Statlige universitet og høyskoler

Samisk høgskole er en høyere utdannings- og forskningsinstitusjon som skal dekke det samiske samfunnets behov. Samisk er hovedspråk både i undervisning, forskning og administrasjon. Institusjonen har et nordisk-samisk og internasjonalt perspektiv, med studenter og ansatte fra alle land i Sápmi: Norge, Finland, Sverige og Russland. I 2015 hadde høgskolen 158 registrerte studenter og 101 ansatte (i årsverk).

Det undervises og forskes i fagdisipliner som journalistikk, lærerutdanninger, samisk språk, reindrift, duodji/dáidda, joik, samisk fortellertradisjon og urfolkskunnskap. Felles for alle fagene er at de er basert på samisk kultur og tradisjonskunnskap.

Samisk høgskole fikk i 2015 tildelt 77,7 mill. kroner i rammebevilgning og 80,6 mill. kroner i 2016. For 2017 foreslås det en bevilgning på om lag 83,9 mill. kroner til Samisk høgskole. Bevilgningen dekker også Senter for samisk i opplæringen.

Kap. 281 Felles tiltak for universiteter og høyskoler, post 01 Driftsutgifter

Kunnskapsdepartementet tildelte 1,1 mill. kroner i 2016 over kap. 281 post 01 til Samisk høgskole for drift av rammeplanutvalg for ny femårig samisk grunnskolelærerutdanning og tilhørende sekretariat. Samisk høgskole mottok 5,65 mill. kroner fra Forskningsrådet i 2016 til et strategisk høgskoleprosjekt om klima (kap. 281 Felles tiltak for universitet og høgskolar, post 50 Tilskudd til Norsk forskningsråd).

Kap. 281 Felles tiltak for universiteter og høyskoler, post 78 Tilskudd til Universitets- og høgskolerådet

I 2016 ble tilskuddet på 0,5 mill. kroner til fagstrategisk organ for samisk høyere utdanning og forskning overført fra kap. 281 post 70 og lagt inn i budsjettammen til Universitets- og høgskolerådet (UHR), på kap. 281 post 78, jf. Innst. 12 S (2015–2016) og Prop. 1 S (2015–2016) for Kunnskapsdepartementet. Bakgrunnen for overføringen er at dette er en varig oppgave som er lagt til UHR.

Kap. 285 Norges forskningsråd, post 52 Langsiktig grunnleggende forskning

Norges forskningsråd har et delansvar for finansiering av samisk forskning. Midler til samisk forskning over kap. 285, post 52 går hovedsakelig til Program for samisk forskning II (2007–2017). Programmet har et budsjett på 15,5 mill. kroner i 2016. Av disse kommer 11,7 mill. kroner fra Kunnskapsdepartementet og 3,8 mill. kroner fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Programmet fokuserer på sentrale utfordringer for samisk forskning, herunder rekruttering og styrking av samisk som vitenskapsspråk. Programmet legger også vekt på kulturell og språklig variasjon i det samiske samfunnet, på internasjonalt samarbeid og på formidling av forskningen. Videre har Forskningsrådet tildelt fri prosjektstøtte på 4,68 mill. kroner i 2016 til tre prosjekter innenfor samisk språk, teologi og historie.

Kap. 2410 post 73 Avskrivninger, overslagsbevilgning

Avskrivningene på posten omfatter ulike avskrivningsordninger i Lånekassen. Studenter som har kombinasjonen grunnskolelærerutdanning, praktisk-pedagogisk utdanning eller førskolelærerutdanning og samisk språk, får ettergitt lån i Statens lånekasse for utdanning med inntil 50 000 kroner. I 2015 ble det ettergitt lån til fire personer. Det forventes at om lag fire studenter per år vil få ettergivelse på dette grunnlaget i årene som kommer. For 2017 foreslås det en bevilgning til samiske formål på posten på 200 000 kroner.

Kulturdepartementet (KUD)

(i 1000 kr)

Kap.	Post	Benevnelse	Regnskap 2015	Saldert budsjett 2016	Forslag 2017
325	53	Allmenne kulturformål, Sametinget	78 986 ¹	80 487 ¹	81 900
323	72	Musikkformål, Knutepunktinstitusjoner	2 293	0 ²	0 ²
334	78	Film og medieformål, Ymse faste tiltak, Internasjonalt Samisk filminstitutt (ISFI)	3 262 ³	3 970	4 540
335	75	Mediestøtte/Tilskudd til samiske aviser	25 031	27 031	27 500
Sum			109 572	111 488	113 940

¹Tilskuddet ble fram til 2016 bevilget under kap. 320 Allmenne kulturformål, post 53 Sametinget.

²Tilskuddet ble i 2016 flyttet til kap. 323 Musikkformål, post 55 Norsk kulturfond, jf. omtale under.

³Tilskuddet ble til og med 2015 bevilget under kap. 334 Film- og medieformål, post 73 Regional filmsatsing. Beløpet viser bare til tildelingene til samiske formål. En nærmere spesifisering av budsjettpostens totale størrelse finnes i Kulturdepartementets Prop. 1 S (2016-2017).

I tillegg blir det bevilget midler til samiske formål over følgende budsjettkapitler:

Kap.	Post	Benevnelse
325	72	Allmenne kulturformål, Kultursamarbeid i nordområdene
320	55	Norsk kulturfond, Musikkformål
329	01	Arkivformål, Driftsutgifter
340	70	Den norske kirke, Rammetilskudd til Den norske kirke

Videre er det flere tiltak som mottar tilskudd/bevilgninger fra Kulturdepartementet som har oppgaver og aktiviteter knyttet til samisk kunst og kultur. Det gjelder for eksempel Nasjonalbiblioteket, Norsk kulturråd og museene i det nasjonale museumsnettverket.

Kap. 325 Allmenne kulturformål, post 53 Sametinget

Sametinget forvalter en rammebevilgning til kulturformål under statsbudsjettets kap. 325, post 53. Bevilgningen skal bidra til Sametingets arbeid med å legge til rette for et levende og mangfoldig samisk kunst- og kulturliv av god kvalitet, som er tilgjengelig for alle.

Kap 323 Musikkformål, post 55 Norsk kulturfond

Riddu Riddu-festivalen fikk knutepunktstatus i 2009 og har mottatt tilskudd fra ordningen over statsbudsjettets kap. 323, post 72. Kulturdepartementet har avviklet knutepunktordningen fra og med 2016, jf. Prop. 1 S (2015-2016) for Kulturdepartementet. De fleste tiltakene under ordningen, inkludert Riddu Riddu-festivalen, er overført til Norsk kulturfond, hvor festivalen vil vurderes årlig i sammenheng med øvrige festivaler og annen arrangørstøtte.

Kap. 334 Film- og medieformål, post 78 Ymse faste tiltak

Internasjonalt Samisk Filminstitutt (ISFI) har nasjonal status. Tilskuddet til ISFI blir foretatt på et særskilt grunnlag og ikke ut fra de samme kriteriene som midler til regionale filmvirksomheter. Det foreslås en økning på 0,5 mill. kroner til ISFI i 2017. Økningen kan brukes både til drift av ISFI og bevilgninger til samiske audiovisuelle produksjoner. Formålet er å sikre ISFI en bedre driftssituasjon, slik at de kan videreføre og styrke satsingen på produksjon og formidling av samiske audiovisuelle produksjoner.

Kap. 335 Mediestøtte, post 75 Tilskudd til samiske aviser

Under denne posten gis det tilskudd til produksjon av samiske aviser og tilskudd til produksjon av avissider på lulesamisk og sørsamisk. Ordningen er regulert i forskrift fastsatt av Kulturdepartementet, og midlene fordeles av Medietilsynet.

Kap. 325 Allmenne kulturformål, post 72 Kultursamarbeid i nordområdene

I det norsk-russiske kultursamarbeidet etableres treårige samarbeidsprogrammer med sikte på utvikling av det norsk-russiske kultursamarbeidet. Departementet gir treårig prosjektstøtte til

utviklingsarbeid innenfor ulike deler av kulturfeltet, herunder til samisk kultur og urfolkskultur.

Kap. 329 Arkivformål, post 01 Driftsutgifter

Drift av Samisk arkiv dekkes innenfor de årlige bevilgningene til Arkivverket over statsbudsjettets kap. 329, post 01.

Kap. 340 Den norske kirke, post 70 Rammetilskudd til Den norske kirke

Av midler som blir tildelt Kirkerådet over kapittel 340 Den norske kirke, inngår midler til å finansiere driften og virksomheten til Samisk kirkeråd. Rådet har til oppgave å samordne kirkens innsats blant de samiske befolkningsgruppene og arbeide for å bedre folks kjennskap til samisk kirkeliv. Også utgifter til kirkelig betjening av den samiske befolkningen inngår. Flere steder i Nord- og Sør-Hålogaland bispedømmer er det tilsatt samiskspråklige prester og samiske kirketolker. Det sørsamiske språkområdet omfatter Nidaros bispedømme og deler av Sør-Hålogaland og Hamar bispedømme. Det er egen preste- og diakonstilling med tjeneste overfor sørsamene.

Kirkelig utdanningscenter i nord gir et kirkelig utdanningstilbud i nord og har blant annet til formål å profilere det samiske perspektivet i praktisk-kirkelig utdanning.

Innenfor trosopplæringsreformen i Den norske kirke nyttes midler til utvikling av opplæringstilbud overfor barn og unge i den samiske befolkningen.

Det har over lengre tid pågått et arbeid i regi av Det norske Bibelselskap til oversettelse og revisjon av bibelske tekster på samisk. Tilskudd til dette arbeidet forvaltes og fordeles av Kirkemøtet.

Spillemidler til samisk idrett

Ved fordeling av overskuddet til Norsk Tipping AS for spilleåret 2015 til idrettsformål i 2016, ble det avsatt kr 750 000 til samisk idrett. Tilskuddet overføres Sametinget som er ansvarlig for den videre fordelingen i tråd med målsettingen for tilskuddet. Begrunnelse for et eget tilskudd til samisk idrett er opprettholdelse og videreutvikling av særegne samiske idrettsaktiviteter.

Justisdepartementet (JD)

(i 1000 kr)

Kap.	Post	Benevnelse	Saldert		
			Regnskap 2015	budsjett 2016	Forslag 2017
440	01	Politidirektoratet – politi og lensmannsetat, Driftsutgifter	400	400	400
410	01	Tingrettene og lagmannsrettene	21 800	21 600	0 ¹
		Sum	22 200	22 000	400

¹ Tildelingen for 2017 til Finnmarkskommisjonen, Utmarksdomstolen for Finnmark og Indre Finnmark tingrett avklares senere.

Kap. 440 Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten, post 01 Driftsutgifter

Under kap. 440, post 01 har det i flere år blitt stilt midler til disposisjon for de politidistriktene hvor det er kommuner innenfor forvaltningsområdet for samisk språk. Målsettingen er å motivere til økt kunnskap om samisk språk og kultur i politidistrikter med samisk befolkning. Politidistrikter som har kommuner med tospråklig forvaltning, kan tildeles midler for utgifter de har hatt som følge av dette. Ordningen administreres av Politidirektoratet i henhold til ny instruks av 16. juli 2015, som er gjeldende fra 1. januar 2016.

Politidirektoratet har etablert en ressursgruppe med polititjenestemenn med samisk bakgrunn og/eller som behersker samisk språk. Gruppen skal veilede direktoratet og politidistriktene i spørsmål som angår samisk språk og samisk kultur i politiet. Det er iverksatt et arbeid med å styrke samisk språk knyttet til behandling av saker hvor samiske barn har vært utsatt for vold eller overgrep. Statens barnehus i Tromsø er i den forbindelse gitt et ansvar, og har styrket bemanningen med en samiskspråklig psykolog. I Finnmark politidistrikt er prosjektet for å styrke innsatsen mot vold i nære relasjoner i samiske områder nå i ordinær drift. Det er videre lagt til rette for bruk av samisk språk i politiets elektroniske saksbehandlingsverktøy. Arbeid med andre tiltak for å styrke samisk språk i politiet, med henvisning til regjeringens handlingsplan for samiske språk, er fortsatt under utvikling.

For 2016 er det satt av 400 000 kroner. Det tas sikte på å sette av tilsvarende beløp i 2017.

Kap. 410 Tingrettene og lagmannsrettene, post 01 Driftsutgifter

Under kap. 410, post 01 blir det stilt midler til disposisjon for Finnmarkskommisjonen, Utmarksdomstolen for Finnmark og Indre Finnmark tingrett. Tildelingen for 2017 avklares senere.

Helse- og omsorgsdepartementet (HOD)

(i 1000 kr)

Kap.	post	Benevnelse	Regnskap 2015	Saldert	
				budsjett 2016	Forslag 2017
762	50	Samisk helse, Tilskudd til Sametinget	5 388	5 506	5 564
762	70	Primærhelsetjenesten, Tilskudd, <i>kan benyttes under post 21¹⁾</i>	7 200	6 200	6 200
		Sum	12 588	11 706	11 764

Beløpene som er oppgitt i tabellen henviser kun til tildelingene til samiske formål. For en nærmere spesifisering av budsjettpostene totale størrelse viser vi til Helse- og omsorgsdepartementets Prop. 1 S (2016-2017).

Kap. 762 Samisk helse, post 50 Tilskudd til Sametinget

Formålet med tilskuddsordningen er å bidra til likeverdige helse- og omsorgstjenester til den samiske befolkning. Dette skjer blant annet gjennom utvikling av Sametingets helsepolitiske innspill til sentrale myndigheter, dialog med helseforetakene, saksbehandling i forbindelse med tildeling av prosjektmidler til samiske helseformål og administrasjon av tilskuddsordningen.

Det ble i 2016 bevilget 5,506 mill. kroner til Sametingets arbeid med samisk helse. I 2017 er det foreslått 5,564 mill. kroner til formålet.

Kap. 762, post 70 Primærhelsetjenesten, Tilskudd

Formålet med tilskuddsordningen er å bidra til likeverdige helse- og omsorgstjenester til den samiske befolkning og til at tjenestene er kunnskapsbaserte. Helsedirektoratet arbeider for å fremme samisk språk og kulturkompetanse gjennom rådgivning og nettverksvirksomhet mot kommuner, helseforetak, fylkesmenn og utdanningsinstitusjoner, og andre aktører med en rolle i helse- og omsorgstjenesten. Det er behov for oppdatert kunnskap om den samiske befolkningens helse og bruk av helse- og omsorgstjenester.

Bevilgningen dekker tilskudd til Senter for samisk helseforskning. Senterets hovedoppgave er å drive forskning med fokus på helse og livsstil i den samiske befolkningen. Som en konsekvens av dette ble SAMINOR 1 gjennomført i 2003 og 2004, og SAMINOR 2 ble gjennomført i perioden 2012–2014. Forskningscenteret sitter på et stort materiale og vil i 2017 følge opp funnene i undersøkelsen SAMINOR 2.

Barne- og likestillingsdepartementet (BLD)

(i 1000 kr)

Kap.	post	Benevnelse	Regnskap	Saldert	Forslag
			2015	budsjett 2016	2017
854	50	Tiltak i barne- og ungdomsvernet, Forskning ¹⁾	1 000	1 000	1 000
		Sum	1 000	1 000	1 000

Kap. 854 Tiltak i barne- og ungdomsvernet, post 50 Forskning og utvikling

Posten dekker blant annet overføring til Sametinget på 1 mill. kroner i 2016. Midlene skal brukes til videreføring og styrking av Sametingets virksomhet på barnevernsområdet.

Landbruks- og matdepartementet (LMD)

(i 1 000 kr)

Kap	Benevnelse	Regnskap 2015	Saldert budsjett 2016	Forslag 2017
1142	Landbruksdirektoratet ¹	13 159	14 994	7 309
1151	Til gjennomføring av reindriftsavtalen	111 500	113 000	114 500
	Sum	124 659	127 994	121 809

¹ Beløpet i tabellen under kap. 1142 Landbruksdirektoratet omfatter tildelinger gitt over post 45, 70, 71, 72 og 80, jf. postomtalen under. Tildelingen til drift av Landbruksdirektoratets avdeling i Alta er ikke inkludert i beløpet. Fra 1. januar 2014 ble de fem nordligste fylkesmennene regional reindriftsmyndighet. Fram til og med 2016 har fylkesmennene blitt finansiert gjennom en belastningsfullmakt på kap. 1142. Fra 2017 er det rammeoverført ca. 26 mill. kroner fra kap. 1142 til Kommunal- og moderniseringsdepartementets kap. 525.

Kap. 1142 Landbruksdirektoratet

(i 1 000 kr)

Post	Tiltak	Regnskap 2015	Saldert budsjett 2016	Forslag 2017
01	Driftsutgifter	241 885	219 711	225 398
45	Større utstyrskjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 017	1 876	1 299
50	Arealressurskart		7 616	7 617
60	Tilskudd til veterinærdekning	134 933	138 846	142 664
70	Tilskudd til fjellstuer	768	797	808
71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark, <i>kan overføres</i>	5 702	9 519	4 400
72	Erstatninger ved ekspropriasjon og leie av rett til reinbeite, overslagsbevilgning	270	302	302
73	Tilskudd til erstatninger mv. etter offentlige pålegg i plante- og husdyrproduksjon, <i>overslagsbevilgning</i>	52 153	45 610	55 610
74	Kompensasjon til dyreeiere som blir pålagt beitenekt		1 000	1 000
80	Radioaktivitetstiltak, <i>kan overføres</i>	402	2 500	500
	Sum kap. 1142	442 130	427 777	439 598

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen skal dekke drift av Landbruksdirektoratet. Landbruksdirektoratet er blant annet et utøvende forvaltningsorgan for de sentrale reindriftpolitiske virkemidlene, og et støtte- og utredningsorgan for Landbruks- og matdepartementet. Direktoratet har en sentral rolle i gjennomføringen av reindriftpolitikken, og det er lagt opp til at direktoratet i vesentlig grad også skal ha en rådgivende rolle. Tilrettelegging og aktivt arbeid for å nå målene i reindriftpolitikken står også sentralt. Landbruksdirektoratet forvalter blant annet reindriftsloven og virkemidlene under reindriftsavtalen, og er også sekretariat for Reindriftsstyret, RUF-styret og for Markedsutvalget for reinsdyrkjøtt.

LMD fremmer forslag om en bevilgning på posten på 225,40 mill. kroner for 2017.

Post 45 Større utstyrskjøp og vedlikehold

Bevilgningen skal dekke utgiftene til oppfølging av Norges ansvar for grensegjerdene mot Sverige, Finland og Russland. Videre skal posten dekke utgiftene til effektivisering av reinbeiteavtaler i Rørosregionen. I tillegg skal posten dekke eventuelle erstatningskrav fra finske myndigheter for norsk rein som har krysset grensen til Finland.

LMD fremmer forslag om en bevilgning på 1,299 mill. kroner for 2017.

Post 70 Tilskott til fjellstuer

Formålet med bevilgningen er å opprettholde tryggheten i fjellområder for blant annet reingjetere. LMD har i dag avtale med tre statseide fjellstuer, og i tillegg kontrakt med fire private om fjellstuehold. Fjellstuene har plikt til å holde åpent hele året. LMD fremmer forslag om en bevilgning på 808 000 kroner for 2017.

Post 71 Omstillingstiltak i Indre Finnmark

Formålet med bevilgningen er å finansiere ulike tilpassinger og tiltak for å legge til rette for en bærekraftig reindrift i Finnmark.

LMD fremmer forslag om en bevilgning på 4,4 mill. kroner for 2017.

Post 72 Erstatninger ved ekspropriasjon og leie av rett til reinbeite i Trollheimen

Formålet med posten er å dekke erstatningene ved ekspropriasjon og leie av rett til reinbeite i Trollheimen, jf. Frostating lagmannsrett sitt overskjønn av 2. september 1999 og inngåtte reinbeiteavtaler med grunneierne i Trollheimen.

LMD fremmer forslag om en bevilgning på 302 000 kroner for 2017.

Post 80 Radioaktivitetstiltak

Statens ansvar for å dekke kostnader som følge av radioaktivt nedfall etter Tsjernobylulykka har som prinsipielt utgangspunkt det vedtak som regjeringen fattet 31. juli 1986. Regelverket for radioaktivitetstiltak blir fastsatt etter de samme prosedyrene som forskriftene etter reindrifftsavtalen.

LMD fremmer forslag om en bevilgning på 0,5 mill. kroner for 2017.

Kap. 1152 Reindrifftsavtalen

Den 16. februar i år ble Norske Reindrifftsamers Landsforbund (NRL) og Staten enige om ny reindrifftsavtale for perioden 01.07.2016 – 30.06.2017. Avtalen innebærer økonomiske tiltak i reindrifftsneringen på i alt 114,5 mill. kroner. Dette er en økning på 1,5 mill. kroner i forhold til Reindrifftsavtalen 2015/2016.

Reindrifftsavtalen 2016/2017 sitt hovedmål er å utvikle reindrifftsneringen som en rasjonell markedsorientert næring som er bærekraftig i et langsiktig perspektiv. I tråd med regjeringsplattformen er tiltak som støtter opp om økologisk bærekraft prioritert. Gjennom arbeidet med fastsetting av et økologisk bærekraftig reinntall har det blitt mulig å knytte sammen virkemidlene over reindrifftsavtalen og reindrifftsloven. De to siste avtalene har støttet opp om de som har fulgt opp vedtak om reduksjon, mens de som ikke har fulgt gitte reduksjonskrav, ikke har vært i posisjon til å motta tilskudd. De produksjonsrettede tilskuddene har blitt prioritert foran tilskudd som ikke direkte stimulerer til økt slakting og omsetning av reinkjøtt. Særlig trekkes frem økningen av kalveslaktetilskuddet. Uttak av kalv reduserer presset på vinterbeitene og derigjennom tapene på vinteren. Økt uttak av kalv bidrar også til økt produktivitet fordi tilveksten på kalv er større enn tilveksten på større dyr. Også innenfor Reindrifftsens utviklingsfond (RUF) er tiltak som legger til rette for økt slakting og omsetning blitt prioritert.

Den fremforhandlede avtalen forsterker ytterligere den næringsrettede virksomheten, og støtter opp om forvaltningen av reindrifften som en næring. Ved at avtalen legger til rette for økt slakting og omsetning av reinkjøtt i alle ledd i verdikjeden, gir avtalen grunnlag for en positiv utvikling og økt inntjening hos den enkelte reieneier. Samtidig underbygger den fremforhandlede avtalen den dreining man har hatt i reindrifftsavtalen sine virkemidler de siste

årene, med en tilrettelegging for de reindriftsutøverne som har reindrift som hovedvirksomhet. Dette er i tråd med komiteens flertallsmerknad i sammenheng med Stortingets behandling av Reindriftsavtalen 2016/2017, jf. Innst 277 S. (2015-2016).

LMD fremmer forslag om en bevilgning under kapittel 1151 for 2017 i samsvar med Stortingets behandling av reindriftsavtalen for 2016/2017, jf. Innst. 277 S (2015-2016). For nærmere omtale av de enkelte postene og strategier i reindriftpolitikken vises det til Prop. 77 S (2015-2016).

Som et tiltak og viktig verktøy i arbeidet med å sikre reindriftenes arealer, legges det opp til en utvikling av reindriftenes arealbrukskart.

Samlet sett gir den fremforhandlede avtalen grunnlag for økt inntjening gjennom økt slakteuttak og verdiskaping hos den enkelte reindriftsutøver. Samtidig underbygger den fremforhandlede avtalen den dreining man har hatt i reindriftsavtalens virkemidler de senere årene, med vektlegging av næringsretting og tilrettelegging for de reindriftsutøverne som har reindrift som hovedvirksomhet. Den helhetstenking som ligger bak den fremforhandlede avtalen, gir grunnlag for en positiv utvikling og økt inntjening hos den enkelte reindriftsutøver, noe som også er av stor betydning for ivaretagelse og utvikling av den reindriftsamiske kulturen.

LMD fremmer forslag om en bevilgning under kapittel 1151 for 2016 i samsvar med Stortingets behandling av reindriftsavtalen for 2015/2016, jf. Innst. 255 S (2014-2015). For nærmere omtale av de enkelte postene og strategier i reindriftpolitikken vises det til Prop. 68 S (2014-2015).

Klima- og miljødepartementet (KLD)

			(i 1000 kr)		
Kap.	Post	Benevnelse	Regnskap 2015	Saldert budsjett 2016	Forslag 2017
1429	21	Riksantikvaren, spesielle driftsutgifter, Kunnskapsløftet, registrering av automatisk fredede samiske bygninger	4 200	4 200	4 620
1429	50	Riksantikvaren, Tilskudd til samisk kulturminnearbeid	3 396	3 474	3 551
1429	71	Riksantikvaren, Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, <i>kan overføres</i>	2 000	2 000	2 200
Sum			9 596	9 674	10 371

Beløpene som er oppgitt i tabellen viser kun til tildelingene til samiske formål. For en nærmere spesifisering av budsjettpostens totale størrelse vises det til Klima- og miljøverndepartementets Prop. 1 S (2016-2017).

Kap. 1429 Riksantikvaren, post 21 Spesielle driftsutgifter

Over Riksantikvarens satsing på Kunnskapsløftet er det foreslått bevilget 4,62 mill. kroner til registrering av automatisk fredete samiske bygninger. Registreringen inngår som et delprosjekt i Kunnskapsløftet og har sitt utspring i Riksrevisjonens kritikk fra 2009 av manglende oversikt over slike bygninger. Prosjektet startet i 2012 og skal avsluttes i 2017. Over samme post har Riksantikvaren tidligere bevilget midler til flere FOU-prosjekter med et samisk tema. En eventuell tildeling i 2017 vil avhenge av innkomne søknader og er derfor ikke spesifisert.

Kap. 1429 Riksantikvaren, post 50 Tilskudd til samisk kulturminnearbeid

Over Klima- og miljødepartementets budsjett for 2017 er det foreslått bevilget 3,551 mill. kroner til samisk kulturminnearbeid. Tilskuddet skal ivareta de overordnede kulturminnefaglige hensyn i arbeidet med samiske kulturminner og kulturmiljøer. Midlene skal i hovedsak nyttes til større vedlikeholds- og restaureringsarbeid og til skjøtsel, jf. omtale i Prop.1 S (2016-2017). Midlene fra post 50 vil bli utbetalt av Riksantikvaren på anmodning fra Sametinget.

Kap. 1429 Riksantikvaren, post 71 Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, *kan overføres*

Det er for 2017 foreslått bevilget 2,2 mill. kroner øremerket sikring og istandsetting av samiske bygninger. Midlene fra post 71 vil bli utbetalt av Riksantikvaren på anmodning fra Sametinget. Riksantikvaren vil gi nærmere føringer for bruken av tilskuddet.

Utgitt av:
Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Offentlige institusjoner kan bestille flere eksemplarer fra:
Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon
Internett: www.publikasjoner.dep.no
E-post: publikasjonsbestilling@dss.dep.no
Telefon: 222 40 000
Publikasjonskode: H-2379 BS
Trykk: Departementenes sikkerhets- og
serviceorganisasjon 10/2016 – opplag 500

Giella- ja
ođasmahttindepartemeanta

Juolludeamit sámi ulbmiliidda jagi 2017 stáhtabušeahtas

Dálkkádat- ja birasdepartemeanta (DBD)

Kap.	Poasta	Namma	(1000 ruvnnuid mielde)		
			Rehketdoallu 2015	Sáldejuvvon bušeahhta 2016	Evttohus 2017
1429	21	Riikkaantikvára, Erenoamáš doaibmagolut, Máhttolokten, automáhtalaččat ráfáidahttojuvvon sámi visttiid registreren	4 200	4 200	4 620
1429	50	Riikkaantikvára, Doarjja sámi kulturमितobargui	3 396	3 474	3 551
1429	71	Riikkaantikvára, Doarjja ráfáidahttojuvvon kulturमितtuide main leat priváhta eaiggádat, sirdin vejolaš	2 000	2 000	2 200
		Submi	9 596	9 674	10 371

Dat sumit mat leat tabeallas, čujuhit dušše juollumiide sámi ulbmiliidda. Dárkilat dieđut bušeahtta-poastta dievaslaš sturrodagas gávdnojit Dálkkádat- ja birasdepartemeantta čállošis Prop. 1 S (2016-2017).

Kap. 1429 Riikkaantikvára, poasta 21 Erenoamáš doaibmagolut

Riikkaantikvára áŋgiruššá Máhttoloktema hárrái ja lea evttohan juolludit 4,62 milj. ruvnnu automáhtalaččat ráfáidahttojuvvon sámi visttiid registreremii. Registreren lea Máhttoloktema oasseprošeahta ja dat lea álggahuvvon dannego Riikkarevišuvdna jagi 2009 cuiggodii ahte dakkár visttiid visogovva váilu. Prošeahta álggahuvvui jagi 2012 ja galgá loahpahuvvot jagi 2017. Seamma poasttas lea Riikkaantikvára ovdal ge juolludan ruđaid máŋgga DJO-prošektii main lea sámi fáddá. Vejolaš juolludeamit jahkái 2017 leat ohcamiin gitta ja danne dat eai leat dás dárkileappot čilgejuvvon.

Kap. 1429 Riikkaantikvára, poasta 50 Doarjja sámi kulturमितobargui

Dálkkádat- ja birasdepartemeantta jagi 2017 bušeahtas lea evttohuvvon juolludit 3,551 milj. ruvnnu sámi kulturमितobargui. Doarjja galgá vuhtii váldit bajimus kulturमितofágalaš áššiid kulturमितtuide ja kulturbirrašiid barggus. Ruđat galget eanemustá adnojuvvot stuorát ortnegisdoallamiidda ja divodemiide ovddeš dillái ge ja dikšui, geahča čilgejumi čállošis Prop. 1 S (2016-2017). Riikkaantikvára máksá doarjjaruđaid poasttas 50 Sámedikki ávžžuhusa mielde.

Kap. 1429 Riikkaantikvára, poasta 71 Doarjja ráfáidahttojuvvon kulturमितtuide main leat priváhta eaiggádat, sirdin vejolaš

Jahkái 2017 lea evttohuvvon juolludit 2,2 milj. ruvnnu mat leat merkejuvvon sámi visttiid sihkkarastima ja divodeami várás. Riikkaantikvára máksá doarjjaruđaid poasttas 71 Sámedikki ávžžuhusa mielde. Riikkaantikvára áigu addit dárkilat láidagiid doarjaga geavaheapmái.

Sohppojuvvon šiehtadus nanne ain eambo ealáhusa deattuheadđi doaimma, ja doarju ahte boazodoallu hálddašuvvo ealáhussan. Go šiehtadus lámčá diliid eanet njuovvamii ja bohccobierggu vuovdimii árvoláhki buot láđđasiin, de šiehtadus lámčá vuodu boazodoalli buori ovdáneapmái ja lasi dinestussii. Seammás doarju sohppojuvvon šiehtadus nuppástusa mii lea leamaš boazodoallošiehtadusa váikkuhangaskaomiin mañimus jagiid, daid boazoeaiggádiid vástesaš diliid lámčidettiinis geain boazodoallu lea váldoealáhus. Dát soahpá lámdegotti eanetlohkomearkkašumiin Stuorradikki 2016/2017 boazodoallošiehtadusa giedahallama oktavuodas, geahča čállošis Innst. 277 S. (2015-2016).

EBD ovddida árvalussan juolludit doarjaga kapihttalis 1151 jahkái 2017 nugo Stuorradiggi lea giedahallan jagi 2016/2017 boazodoallošiehtadusa, geahča čállošis Innst. 255 S (2015-2016). Dárkilat dieđut boazodoallopolitihka guđege poastta ja strategiija birra don gávnnat čállošis Prop. 77 S (2015-2016).

Dehálaš doaibmabidjun ja reaidun sihkkarastin dihtii boazodoalu eanaviidodagaid lea jurdda álggahit barggu mii galgá ovddidit boazodollui eanageavahankárttaid.

Buohkanassii addá vuolláičallojuvvon šiehtadus boazodoallái vejolašvuoda eanet dinet lasi njuovvama ja lasi árvobuvttadeami geažil. Seammás doarju sohppojuvvon šiehtadus nuppástusa mii lea leamaš boazodoallošiehtadusa váikkuhangaskaomiin mañimus jagiid, go das eambo čalmmustuvvojit ealáhusdoaibma ja daid boazoeaiggádiid vástesaš heivehallamat geain boazodoallu lea váldoealáhus. Dat ollisvuoda jurdda mii lea sohppojuvvon šiehtadusa duogábealde, addá boazodoallái buori ovdáneami ja buoret dinenvejolašvuoda, ja dat lea maid hui mávssolaš boazosápmelaš kultuvrra bisuheapmái ja ovddideapmái.

EBD ovddida árvalussan juolludit doarjaga kapihttalis 1151 jahkái 2016 nugo Stuorradiggi lea giedahallan jagi 2015/2016 boazodoallošiehtadusa, geahča čállošis Innst. 255 S (2014-2015). Dárkilat dieđuid boazodoallopolitihka guđege poastta ja strategiija birra don gávnnat čállošis Prop. 68 S (2014-2015).

Poasta 70 Doarjja duottarstobuide

Juolludeapmi galgá dagahit dili oadjebassan váris earret eará boazodolliide. Eanandoallo- ja biebmodepartemeanttas lea dál šiehtadus golmmain duottarstobuin maid stáhta eaiggáduššá, ja dasto vel lea vuolláičállojuvvon šiehtadus njeljiin bođu olbmui geat guhtege atnet ovddasvástádusa meahcestobus. Geatnegasvuohta lea doallat duottarstobuid rabas birra jagi. EBD evttoha 808 000 ruvnnu juolludeapmin poasttas jahkái 2017.

Poasta 71 Nuppástuhttindoaimmat Sis-Finmmárkkus

Ulbmil dáinna juolludemiin lea ruhtadit iešgudetgelágan heivehallamiid ja doaibmabijuid vai sáhtta leat nana bistevaš boazodoallu Finmmárkkus.

EBD evttoha 4,4 milj. ruvnnu juolludeapmin jahkái 2017.

Poasta 72 Bákkolotnumiid ja boazoguohtunvuoigatvuoda láigoheami buhtadusat Trollheimenis

Ulbmil poasttain lea gokčat buhtadusaid maid bákkolotnun ja boazoguohtunvuoigatvuoda láigoheapmi dagaha Trollheimenis, geahča Frostadikki lágamánnerievtti čakčamánu 2. beavvi 1999 mannosáš bajimus árvvoštallanmearrádusa ja vuolláičállojuvvon boazoguohtunšiehtadusaid eanaeaiggádiiguin Trollheimenis.

EBD evttoha 302 000 ruvnnu juolludeapmin jahkái 2017.

Poasta 80 Radioaktivitehtadoaibmabijut

Rádđehus dagai mearrádusa suoidnemánu 31. beavvi 1986 Tjernobyl-lihkohisvuoda radioaktiivvalaš nuoskkideami geažil ja dat lea prinsihpalaš vuodđun dasa ahte stáhtas lea ovddasvástádus gokčat goluid mat šaddet boadusin radioaktiivvalaš nuoskkidemiin. Njuolggadusat radioaktiivavuoda doaibmabijuid hárrái mearriduvvojit seamma vuogi mielde go boazodoallošiehtadussii guoski lánkaásahusat ge.

EBD ovddida evttohussan juolludit poasttas 0,5 milj. ruvnnu jahkái 2017.

Kap. 1152 Boazodoallošiehtadus

Guovvamánu 16. beavvi šihte Norgga Boazosápmelaččaid Riikkasearvi (NBR) ja Stáhta ođđa boazodoallošiehtadusa áigodahkii 01.07.2016 – 30.06.2017. Šiehtadusa bokte bohtet ealáhusa doaimmaide buohkanassii 114,5 milj. ruvnnu sturrosaš ekonomalaš doarjagat. Dain lea 1,5 milj. ruvdnosaš lassáneapmi 2015/2016 Boazodoallošiehtadusa ektui.

2016/2017 boazodoallošiehtadusa ulbmil lea ovddidit boazodoalloaláhusa jierpmálaš márkandidolaš boazoealáhussan mii lea ceavzinnávccalaš guhkit áiggi vuollái. Rádđehusa politihkkavuodu mielde vuoruhuvvojit dat doaibmabijut mat ovddidit ekologalaš ceavzinnávcca. Ekologalaš ceavzilis boazologu mearridanbarggus lea šaddan vejolaš ovtastit váikkuhangaskaomiid boazodoallošiehtadusa ja boazodoallolága vuodul. Guokte mañimus šiehtadusa leat dorjon sin geat leat čuovvolan dihto geahpidanmearrádusaid, ja sii geat eai leat čuvvon geahpidangáibádusaid, eai leat leamaš dan dilis ahte leat ožžon doarjagiid.

Buvttadandoarjagat leat vuoruhuvvon daid doarjagiid ovddabeallai mat eai njuolggá movttiidahte eanet njuovvat ja vuovdit bohccobierggu. Erenoamážit miessenjuovvandoarjja lea deattuhuvvon. Misiid njuovvan geahpida dálveguohtuneatnamiid gollama ja dan geažil maiddá elliid massimiid dálvet. Eanet misiid njuovvan váikkuha maid eanet buvttadeapmái danne go miesit lossot johtileappot go stuorát eallit. Boazodoalu ovddidanfoanda (RUF) ge lea vuoruhan doaibmabijuid mat dagahit eanet njuovvama ja eanet bohccobierggu vuovdima.

Eanadoallo- ja biebmodepartemeanta (EBD)

(1000 ruvnnuid mielde)

Kap	Namma	Rehketdoallu 2015	Sáldejuvvon	
			bušeahhta 2016	Evttohus 2017
1142	Eanadoalldirektoráhta ¹	13 159	14 994	7 309
1151	Boazodoallošiehtadusa čadaheapmái	111 500	113 000	114 500
	Submi	124 659	127 994	121 809

¹ Kap. 1142 Eanadoalldirektoráhta tabeallasupmái leat válđojuvvon mielde doarjagat mat leat juolluvuvvon poasttain 45, 70, 71, 72 ja 80, geahča poastačilgejumi vulobealde. Doarjja Eanadoalldirektoráhta Áltá-ossodaga doibmii ii leat válđojuvvon mielde supmái. Oddajegemánu 1. beaivvi 2014 rájes šadde vihhta davimus fylkkamáne regionála boazodoalloeiseváldin. Gitta jagi 2016 lohppii leat fylkkamánet ruhtaduvvon máksinfápmudusa mielde kapihttalas 1142. Jagi 2017 rájes lea sirdojuvvon rámmán sullii 26 milj. ruvnnu kapihttalas 1142 kapihttalii 525.

Kap. 1142 Eanadoalldirektoráhta

(1000 ruvnnuid mielde)

Poasta	Doaibmabidju	Rehketdoallu 2015	Sáldejuvvon	
			bušeahhta 2016 ³	Evttohus 2017
01	Doaibmagolut	241 885	219 711	225 398
45	Stuorát rusttetháhkamat ja ortnegisdoallu, <i>sirdin vejolaš</i>	6 017	1 876	1 299
50	Eanageavahankárttat		7 616	7 617
60	Doarjja šibitdoavttirgoluide	134 933	138 846	142 664
70	Doarjja duottarstobuide	768	797	808
71	Nuppástuhttindoaibmabijut Sis-Finmárkkus, <i>sirdin vejolaš</i>	5 702	9 519	4 400
72	Bákkolotnumiid ja boazoguhtunvuoigavuoda láigoheami buhtadusat, <i>meroštallanjuolludus</i>	270	302	302
73	Doarjja buhtadusaide jna. almmolaš gohččuma geažil šaddo- ja šibitbuvttadusas, <i>meroštallanjuolludus</i>	52 153	45 610	55 610
74	Buhtadus elliideigaigáididda guohtungildosa geažil		1 000	1 000
80	Radioaktivitehtadoaibmabijut, <i>sirdin vejolaš</i>	402	2 500	500
	Submi kap. 1142	442 130	427 777	439 598

Poasta 01 Doaibmagolut

Juolludeapmi galgá gokčat Eanadoalldirektoráhta doaimma. Eanadoalldirektoráhta lea earret eará doaimmaheaddji hálddahusorgána guovddáš boazodoallopolitihkalaš váikkuhangaskaomiid várás, ja dat lea Eanadoallo- ja biebmodepartemeantta doarjja- ja čielggadanorgána. Direktoráhtas lea guovddáš doaibma boazodoallopolitihka čadaheamis, ja direktoráhtas galgá maid buorre muddui leat rávvejeaddji rolla. Diliid láchin ja ángiris bargu juksan dihtii mihttomeriid lea maid dehálaš ulbmil. Eanadoalldirektoráhta hálddaša earret eará boazodoallolága ja boazodoallošiehtadussii gulli váikkuhangaskaomiid, ja dat lea maid Boazodoallostivrra, RUF-stivrra ja Bohccobierggu márkanlávdegotti čállingoddi.

EBD bidjá ovdan evttohusa addit dan poasttas 225,40 milj. ruvdnosaš juolludusa jahkái 2017.

Poasta 45 Stuorát rusttetháhkamat ja ortnegisdoallu

Juolludeapmi galgá gokčat goluid dan olis go Norggas lea ovddasvástádus rádjeáidtiin mat leat Ruota, Suoma ja Ruošša rájain. Dasto galgá poasta gokčat daid goluid Plassje-guovlluin maid boazoguhtunšiehtadusaid čadaheapmi dagaha. Ja poasta galgá maid gokčat goluid mat soitet šaddat jus bohtet gáibádusat Suoma eiseváldiin go Norgga bohccot rasttidit rájá Supmii.

EBD evttoha 1,299 milj. ruvdnosaš juolludeami jahkái 2017.

Mánáid-, dásseárvo- ja searvadahttindepartemeanta (MDD)

			(1000 ruvnnuid mielde)		
			Sáldejuvvon		
Kap.	Poasta	Namma	Rehketdoallu 2015 ¹	bušeahitta 2016	Evttohus 2017
854	50	Doaibmabijut mánáid- ja nuoraid-suodjalusas, Dutkan	1 000	1 000	1 000
		Submi	1 000	1 000	1 000

Kap. 854 Doaibmabijut mánáid- ja nuoraid-suodjalusas, poasta Dutkan ja ovddideapmi

Poasta gokčá earret eará 1 milj. ruvdnosaš doarjaga Sámediggái jagi 2016. Ruđat galget adnojuvvot joatkit ja nannet dan barggu maid Sámediggi bargá mánáid-suodjalansuorggis.

Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanta (DFD)

(1000 ruvnuid mielde)

Kap.	Poasta	Namma	Sáldejuvvon		
			Rehketdoallu 2015	bušeahhta 2016	Evttohus 2017
762	50	Sámi dearvvašvuoha, Doarjja Sámediggái	5 388	5 506	5 564
762	70	Vuoddodearvvašvuodabálvalus, Doarjja, <i>sáhtta adnojuvvot poastta 21 vuolde 1</i>	7 200	6 200	6 200
Submi			12 588	11 706	11 764

¹ Dat logut mat leat tabeallas čujuhit dušše daidda juolludemiide mat leat sámi ulbmiliidda. Jus háliidat dárkilat čilgejumiid bušeahhtapoasttaid dievas sturrodagas, de čujuhuvvo Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanta čállosii Prop. 1 S (2016-2017).

Kap. 762 Sámi dearvvašvuoha, poasta 50 Doarjja Sámediggái

Doarjjaortnegiin ulbmil lea váikkuhit dasa ahte sámi álbmot oažžu seamma buriid dearvvašvuoda- ja fuollabálvalusaid go álbmot muđui. Dat dahkkojuvvo earret eará nu ahte Sámediggi ovddida dearvvašvuodapolitiikkaš evttohusaid ja buktá daid ovdan guovddáš eiseválddiide, ja go gulahaladettiinis dearvvašvuodadoaimmahagaiguin, áššiid meannudettiinis prošeaktaruđaid juohkima oktavuodas ja hálddašettiinis sámi dearvvašvuoda ulbmiliid doarjjaortnega.

Jahkái 2016 juolluduvvui 5,506 milj. ruvnu dan bargui mii Sámedikkis lea sámi dearvvašvuodain. Dál evttohit juolludit 5,564 milj. ruvnu jahkái 2017.

Kap. 762, poasta 70 Vuoddodearvvašvuodabálvalus, Doarjja

Doarjjaortnegiin ulbmil lea váikkuhit dasa ahte sámi álbmot oažžu seamma buriid dearvvašvuoda- ja fuollabálvalusaid go álbmot muđui ja ahte bálvalusaid vuodas leat dieđut ja máhttu. Dearvvašvuodadirektoráhta bargá ovddidan dihtii sámegeala ja kulturmáhtu rávvagiid attiinis ja fierpmádatdoaimmaid lágidettiinis gielddaide, dearvvašvuodadoaimmahagaide, fylkkamánniide, oahpahasásahusaide ja earáide geain lea doaibma dearvvašvuoda- ja fuollabálvalusas. Dárbu lea oažžut ođasmahttojuvvon dieđuid sámi álbmoga dearvvašvuoda birra ja das mo sii geavahit dearvvašvuoda- ja fuollabálvalusaid.

Juolludus gokčá doarjaga Sámi dearvvašvuodadutkama guovddážii. Guovddáža váldodoaibma lea dutkat čalmmustettiinis sámi álbmoga dearvvašvuoda ja eallinvuogi. Danne čađahuvvui SAMINOR 1 jagiid 2003 ja 2004, ja dasto čađahuvvui SAMINOR 2 áigodagas 2012–2014. Dutkanguovddáš lea čohkken ollu dieđuid ja áigu jagi 2017 čuovvolit gávnnaheamiid SAMINOR 2 iskamis.

Justiisadepartemeanta (JD)

(1000 ruvnnuid mielde)

Kap.	Poasta	Namahus	Rehketdoallu 2015	Salderejuvvon	
				bušeahhta 2016	Evttohus 2017
440	01	Politiijadirektoráhta – politiija- ja leansmánneetáhta, Doaibmagolut	400	400	400
410	01	Diggegottit ja lágamánnerievttit	21 800	0	0 ¹
		Supmi	22 200	400	400

¹ Juolludeapmi Finnmárkkukommišuvdnii, Finnmárkku meahcceduopmostullui ja Sis-Finmárkku diggegoddái čielggaduvvo maŋŋil.

Kap. 440 Politiijadirektoráhta – politiija- ja leansmánneetáhta, poasta 01 Doaibmagolut

Kapihtala 440 poasttas 01 leat máŋggaid jagiid juolludan ruđaid atnimii dain politiijabiirriin main leat sámegeiela hálddašanguvlui gulli gielddat. Ulbmil lea movttiidahttit bargiid háhkat alcceseaset eambo dieđuid sámegeiela ja sámekultuvrra birra dain biirriin main sápmelaččat orrot. Dat politiijabiirret main leat gielddat guovttegielalaš hálddašemiin, sáhttet ohcat doarjagiid gokčat goluid mat politiijaetáhtas leat leamaš guovttegielalaš hálddašemi geažil. Dán ortnega hálddaša Politiijadirektoráhta suoidnemánu 16. beaivvi 2015 mannosas gohččuma mielde, mii lea leamaš doaimmas ođđajagemánu 1. beaivvi 2016 rájes.

Politiijadirektoráhta lea ásahan resursajoavkku mas leat mielde politiijavirggálaččat geain lea sámi duogáš ja/dahje geat máhttet sámegeiela. Dat joavku galgá bagadallat direktoráhta ja politiijabiirriid dakkár áššiin mat gusket sámegillii ja sámi kultuvrii politiijaetáhtas. Dasto lea bargu álggahuvvon mii galgá nannet sámegeiela dakkár áššiid meannudeamis main sámi mánát leat gillán veahkaválddálašvuoda dahje rohcošeami. Sámi mánáidvissui Romssas lea dan oktavuodas biddjojuvvon ovddasvástáduš, ja das sii leat nanosmahttán bargoveaga go leat virgádan sámegeielalaš psykologa. Finnmárkku politiijabiirres lea dál dábálaš doaimmas prošeakta nannen dihtii dan veahkaválddálašvuoda vuosttildeaddji eastadanbarggu mii geavvá lagaš olbmuid gaskavuodain sámi guovlluin. Muđui leat láchán diliid nu ahte sámegeiela lea vejolaš atnit politiija elektrovnnalaš áššemeannudanreaidduin. Bargu eará doaibmabijuiguin nannen dihtii sámegeiela politiijaetáhtas lea ain ovddiduvvomin, ja das čujuhuvvo ráđdehusa sámegeielaid doaibmaplánii.

Jahkái 2016 lea biddjojuvvon 400 000 ruvnnu. Jurdda lea juolludit seamma sumi jahkái 2017.

Kap. 440 Diggegottit ja lágamánnerievttit, poasta 01 Doaibmagolut

Kapihtala 410 poasttas 01 juolluduvvojit ruđat Finnmárkkukommišuvnna, Finnmárkku meahcceduopmostuolu ja Sis-Finmárkku diggegotti geavaheapmái. Juolludeapmi jahkái 2017 čielggaduvvo maŋŋil.

Kap. 325 Dábálaš kulturulbmilat, poasta 72 Kulturovttasbargu davviguovlluin

Norgga-Ruošša kulturovttasbarggus álggahuvvojit golmma jagi guhkkosaš ovttasbargoprográmmat ovddidan dihtii Norgga ja Ruošša gaskasaš kulturovttasbarggu. Departemeanta addá golmma jagi guhkkosaš prošeaktadoarjaga ovddidanbarggu várás mat gullet kultursuorggi sierranas osiide, maiddá sámii kultuvrii ja álgoálbmotkultuvrii.

Kap. 329 Arkiivaulbmilat, poasta 01 Doaibmagolud

Sámii arkiivva doaibma gokččet dat jahkasaš juolludeamit mat bohtet Arkiivadoaimmahakkii stáhtabušeakta kapihttala 329 poasttas 01.

Kap. 340 Norgga girku, poasta 70 Rámmadoarjja Norgga girkui

Dan juolludeamis mii addojuvvo Girkoráddái kapihttalis 340 Norgga girku, leat maid juolludeamit ruhtadit Sámii girkoráđi doaibma ja bargguid. Ráđi bargun lea oktiiheivehit girku bargguid sámii álbmotjoavkkuid gaskkas ja buoridit olbmuid máhtu sámii girkoeallima hárrái. Postii gullet maid golud girkobargiide geat bálvalit sámii álbmoga. Mánngga sadjái Davvi- ja Lulli-Hálogalánda bismagottiide leat virgáduvvon sámiegielat báhpát ja sámii girkodulkkat. Lullisámii giellaguvlui gullet maid Nidarosa bismagoddi ja oasit Lulli-Hálogalánda ja Hámara bismagottiin. Ja doppe lea sierra báhpa- ja diakonavirgi masa gullet bálvalusat lullisámiiide.

Girkolaš oahpahuovddáš davvin fállá girkolaš oahpahusa davvin ja das lea earret eará ulbmilin profileret sámii perspektiivva praktihkalaš-girkolaš oahpus.

Norgga girku oskku oahpahuovddastusas adnojuvvojit ruđat ráhkadit oahpahuovddastusa sámii álbmoga mánáide ja nuoraide.

Dál lea guhká jo leamaš jođus bargu maid Norgga Biibbalsearvi lea jođihan ja bargun lea jorgalit ja ođastit sámiegiel biibbalteavsttaid. Dán bargui doarjaga hálddaša ja juohká Girkočoahkkii.

Spealloruđat sámii valáštallamii

Go juhke speallojagi 2015 Norsk Tipping AS dietnasa jagi 2016 valáštallanulbmiliidda, de várrejuvvui 750 000 ruvnnu sámii valáštallamii. Doarjja sirdojuvvo Sámediggái mas lea ovddasvástáduš viidáseappot juohkit daid ruđaid doarjaga ulbmila vuodul. Sámii erenoamáš valáštallandoaimmaid áigot sealluhit ja ovdánahttit ja dat lea ággan juolludit sierra ruđaid dasa.

Kulturdepartemeanta (KUD)

(1000 ruvnnuid mielde)

Kap.	Poasta	Namahus	Sáldejuvvon		
			Rehketdoallu 2014	bušeahhta 2015	Evttohus 2016
325	53	Dábálaš kulturulbmilat, Sámediggi	78 986 ¹	80 487 ¹	81 900
323	72	Musihkkaulbmilat, Deaivvadansadjeásahusat	2 293	0 ²	0 ²
334	78	Filbma- ja mediaulbmilat, Mánnggalágan bissovaš doaimbajut, Riikkaidgaskasaš Sámi Filbmainstituhtta (ISFI)	3 262 ³	3 970	4 540
335	75	Mediadoarjja/Doarjja sámi aviissaide	25 031	27 031	27 500
		Supmi	109 572	111 488	113 940

¹ Doarjja juolluduvvui jagi 2016 rádjai kapihttala 320 Dábálaš kulturulbmilat poasttas 53 Sámediggi.

² Doarjja sirdojuvvui jagi 2016 kapihttala 323 Musihkkaulbmilat postii 55 Norgga kulturfoanda, geahča čilgejumi vulobealde.

³ Doarjja juolluduvvui jagi 2015 lohppii kapihttala 334 Filbma- ja mediaulbmilat poasttas 73 Regionála filbmaáingiruššan. Supmi čujuha dušše juolludeapmái sámi ulbmiliidda. Bušeahhtapoastta olles sturrodaga dárkilat čilgejumi lea vejolaš gávdat Kulturdepartemeantta čállosis Prop. 1 S (2016-2017).

Dasa lassin juolluduvvojit ruđat sámi ulbmiliidda čuovvovaš bušeahhtakapihttaliid bokte:

Kap.	Poasta	Namahus
325	72	Dábálaš kulturulbmilat, Kulturovttasbargu davviguovlluin
320	55	Norgga kulturfoanda, Musihkkaulbmilat
329	01	Arkiivaulbmilat, Doaimmagolut
340	70	Norgga girku, Rámmadoarjja Norgga girku

Dasto leat vel mánnga doaimbajuju maidda doarjagiid/juolludusaid addá Kulturdepartemeanta mas leat bargamušat ja doaimmat mat čatnasit sámi dáidagii ja kultuvrii. Dat guoská ovdamearkka dihtii Nátionálabibliotehkii, Norgga kulturráddái ja riikkalaš museafierpmádaga dávvirvuorkkáide.

Kap. 325 Dábálaš kulturulbmilat, poasta 53 Sámediggi

Sámediggi hálddaša rámmajuolludeami kulturulbmiliidda stáhtabušeahhta kap. 325, poastta 53 vuolde. Juolludeapmi lea dan várás ahte Sámediggi sáhtta láchit diliid ealli ja girjás sámi dáidda- ja kultureallimii mas galgá leat buorre kvalitehta ja mii lea olámuttos buohkaide.

Kap 323 Musihkkaulbmilat, poasta 55 Norgga kulturfoanda

Riddu Ridđu-festivála oačču deaivvadansaji árvodási jagi 2009 ja lea ožžon doarjagiid stáhtabušeahhta kapihttala 323 poasttas 72. Kulturdepartemeanta loahpahii deaivvadansadjeortnega jagi 2016 álggu rájes, geahča Kulturdepartemeantta čállosis Prop. 1 S (2015-2016). Ortnege eanaš doaimbajut, maiddá Riddu Ridđu-festivála ge, leat sirdojuvvon Norgga kulturfondii, mas festivála árvvoštallojuvvo jahkásaččat eará festiválaid ja eará lágidandoarjagiid oktavuodas.

Kap. 334 Filbma- ja mediaulbmilat, poasta 78 Mánnggalágan doaimbajut

Riikkaidgaskasaš Sámi Filbmainstituhtas (ISFI) lea nátionála árvodási. Doarjja Riikkaidgaskasaš Sámi Filbmainstituhtii juolluduvvo sierra eavttuid vuodul, ii ge seamma eavttuid vuodul go doarjagiid juohkin regionála filbmadoaimmahaide. Evttohuvo 0,5 milj. ruvnnosaš lasáhus Riikkaidgaskasaš Sámi Filbmainstituhtii jahkái 2017. Lasáhusa lea vejolaš geavahit Riikkaidgaskasaš Sámi Filbmainstituhta doimii ja juolludemiide sámi audiovisuála buvttademiide. Ulbmil lea sihkarastit Riikkaidgaskasaš Sámi Filbmainstituhtii buoret doaimbandili nu ahte lea vejolaš joatkit ja nannet sámi audiovisuála buvttademiid dahkama ja daid gaskkusteamii.

Kap. 335 Mediadoarjja, poasta 75 Doarjja sámi aviissaide

Dán poastta bokte addojuvvo doarjja buvttadit sámi aviissaid ja doarjja buvttadit aviisasiidduid julevsámegillii ja lullisámegillii. Dán ortnega stivre láchkaásahus maid Kulturdepartemeanta lea mearridan, ja juolludemiid juohká Mediabearráigeahču.

pedagogalaš oahppu dahje ovdaskuvlaoahpaheaddjioahppu ja sámegiella, sidjiide geahpida Oahpahusa vástesaš stáhta loatnakássa loana gitta 50 000 ruvnnu rádjai. Jagi 2015 sihkkovuvvui viđa olbmos loatnaoassi. Vurdojuvvo ahte sullii njeallje studeantta juohke jagi ožžot loatnageahpádusa dán vuodul boahttevaš jagiid.

Jahkái 2017 evttohuvvo 200 000 ruvdnosaš juolludus sámi ulbmiliidda dán poasttas.

Evttohuuvvo ahte olles juolludeapmi jahká 2017 kapihttala 254 poasttas 70 doalahuvvo seamma dásis go dat lei jagi 2016, namalassii 208,4 milj. ruvnnu sturrosážžan.

Kap. 260 Universitehtat ja allaskuvllat, poasta 50 Stáhtalaš universitehtat ja allaskuvllat

Sámi allaskuvla lea alit dási oahpahas- ja dutkanásahus mii galgá duhtadit sámi servodaga dárbbuid. Sámegeiella lea sihke oahpahas, dutkama ja hálddahusa váldogiella. Ásahas lea davviriikkalaš sámi riikkaidgaskasaš perspektiiva, ja das leat studeanttat ja bargit buot riikkain, maid Sápmi gokčá, namalassii Norggas, Suomas, Ruotas ja Ruoššas. Jagi 2015 allaskuvllas ledje 158 registarastojuvvon studeantta ja 101 bargi jahkebarggu.

Doppe čađahuuvvo oahpahas ja dutkan dakkár fágasurggiin go journalistihkas, oahpaheaddjioahpus, sámegeielas, boazodoalus, duojis/dáidagis, juoigamis, sámi árbevirolaš muitalandáidduš ja álgoálbmotoahpus. Buot fágaid vuodduš lea sámi kultuvra ja árbediehtu.

Sámi allaskuvla oaččui jagi 2015 77,7 milj. ruvnnu vuodđodoarjjan ja 80,6 milj. ruvnnu jagi 2016. Jahká 2017 árvaluvvo sullii 83,9 milj. ruvnnu Sámi allaskuvlii. Juolludus galgá ruhtadit Sámi lohanguovddáža doaimma ge.

Kap. 281 Oktasaš doaibmabijut universitehtaid ja allaskuvllaid várás, poasta 01 Doaibmagolut

Máhttodepartemeanta juolludii 1,1 milj. ruvnnu jagi 2016 kapihttala 281 poasttas 01 Sámi allaskuvlii vai dat jodiha rámmaplánalávdegotti odđa viđajahkásaš sámi vuodđoskuvlaoahpahas várás ja dasa gulli čállingotti. Sámi allaskuvla oaččui 5,65 milj. ruvnnu Dutkanrádis jagi 2016 strategalaš allaskuvlaprošektii dálkkádaga birra (kap. 281 Oktasaš doaibmabijut universitehtaid ja allaskuvllaid várás, poasta 50 Doarjja Norgga dutkanráddái).

Kap. 281 Oktasaš doaibmabijut universitehtaid ja allaskuvllaid várás, poasta 78 Doarjja Universitehta- ja allaskuvlaráddái

Jagi 2016 0,5 milj. ruvdnosaš doarjja fágastrategalaš orgánii mii lea sámi alitoahpu ja dutkama várás, sirdojuvvui kapihttala 281 poasttas 70 ja biddjojuvvui Universitehta- ja allaskuvlarádi (UHRa) bušeahttarámmii kapihttala 281postii 78, geahča Máhttodepartementta čállosiin Innst. 12 S (2015–2016) ja Prop. 1 S (2015–2016). Sirdima sivva lea ahte dát lea bissovaš doaibmamuš mii lea biddjojuvvon Universitehta- ja allaskuvlaráddái.

Kap. 285 Norgga dutkanráddi, poasta 52 Guhkesáigásaš vuodđodutkan

Norgga dutkanrádis lea oasseovddasvástáduš ruhtadit sámi dutkama. Dat ruđat mat juolluduvvojit sámi dutkamii kapihttala 285 poasttas 52, geavahuvvojit eanaš Sámi dutkama prográmmii II (2007–2017). Prográmma bušeahtta lea 15,5 milj. ruvnnu stuoru jagi 2016. Dain ruđain bohtá 11,7 milj. ruvnnu Máhttodepartemeanttas ja 3,8 milj. ruvnnu Gielda- ja ođasmahttindepartemeanttas.

Prográmma čalmmustahtá guovddáš hástalusaid mat leat sámi dutkamis, ja dasa gullet maid dutkiid háhkan ja sámegeiella nanusmahttin dieđagiellan. Prográmma deattuha maid kultuvrralaš ja gielalaš rievddademiid sámi servodagas, riikkaidgaskasaš ovttasbarggu ja dutkama gaskkusteami. Dasto lea Dutkanráddi juolludan 4,68 milj. ruvnnu friddja prošektadoarjjan golmma prošektii mat sáhttet leat sámegeielas, teologijjas ja historjjás.

Kap. 2410 poasta 73 Loatnageahpádušat, meroštallanjuolludus

Loatnageahpádušat dán poasttas gullet Loatnakássa iešguđetlágan loatnageahpidanortnegiidda. Daidda studeanttaide geain lea vuodđoskuvla-oahpaheaddjioahppu, geavatlaš-

oahpponeavvuid, ruhtadit oahppoplánabarggu ja dasto vel ruhtadit rávvema ja bagadeami sámi oahpahusa birra.

Kap. 225 Doaimbajijut vuoddoohpahusas, poasta 62 Doarjagat Snoasa ja Málavuomi gielddalaš sámeskuvllaide

Doarjagat ruhtadit Snoasa ja Málavuomi gielddalaš sámeskuvllaid ja daidda gulli internáhtaid doaimma. Skuvllaide sáhttet oahppit miehtá riikka beassat. Skuvllat čuvvot Máhttoloktema – Sámegiela. Doarjjaortnegiin ulbmil lea váikkuhit sámi identitehta, giela ja kultuvrra bisuheapmái ja ovddideapmái.

Kap. 225 Doaimbajijut vuoddoohpahusas, poasta 63 Doarjagat sámegillii vuoddoohpahusas

Dán poasttas leat golbma doarjjaortnega: Okta vuoddoskuvlla sámegieloahpaheapmái, okta sámegieloahpaheapmái joatkkaohpahusas ja okta ortnet masa gullet sámi lohkanlobit oahpaheddjiide.

Ulbmil ortnegiin lea doarjut ruđalaččat gielddaid, fylkkagielddaid ja priváhta skuvllaid mat fáallet sámegieloahpahusa oahpahuslága § 6-2 ja § 6-3 vuodul. Oahpahus galgá čuovvut Máhttoloktema – Sámegiela oahppoplánaid. Doarjjaortnegiin maid lea ulbmil buoridit daid oahpaheddjiid sámegielmáhtu geat leat vuoddoohpahusas.

Kap. 226 Kvalitehtabuorideapmi vuoddoohpahusas, poasta 21 Kvalitehtabuorideapmi vuoddoohpahusas

Juolludeapmi lea mielde ovddideamen kvalitehtabuorideaddji doaimbajijuid vuoddoohpahusas. Jagi 2015 ráhkaduvvojedje earret eará rámmat sámegiela gáiddusoahpahusa várás mat ovddidit kvalitehta ja ovttadássásašvuoda gáiddusoahpahusa fáaldagain, mat buoridit diehtajuohkima skuvllaide, váhnenolbmuide ja ohppiide, ja vel mat buoridit gáiddusoahpahusa fálliid gelbbolašvuoda. Dan lassin juolludeapmi jahkái 2017 gokčá sierranas ovddidandoaimbajijuid sámi vuoddoohpahusa várás, ja juolludeamis geavahuvvo maiddái 2 milj. ruvnnu Senter for samisk i opplæringen nammasaš guovddáži mii galgá viidásat doaimmahit sámi oahpponeavvobálvalusa Ovttas/Aktan/Aktesne.

Kap. 231 Mánáidgárddit, poasta 50 Doarjja sámi mánáidgárdefálaldagaide

Doarjja galgá láhčit diliid dasa ahte sámi mánát ožžot sámegiela ja sámekultuvrra ovddideaddji fáaldagaid mánáidgárddis. Jagi 2015 ledje registrerejuvvon 24 sámi mánáidgárddi ja čieža mánáidgárddi main lei sámi ossodat. Dát logut leat seammát go jagi 2014 logut. Dan lassin leat registrerejuvvon 29 mánáidgárddi main lea sámegieloahpahusa fáaldat, ja jagi 2014 ledje 27 dakkár mánáidgárddi. Sámedikki statistihkka čájeha ahte jagi 2015 ledje buohkanassii 783 máná dakkár mánáidgárddis mas lei sámegiefálaldat, ja 815 fas jagi 2014. 581 sis ledje sámi mánáidgárddis (20 unnit go jagi 2014), 87 máná mánáidgárddiin main lei sámi ossodat ja 115 máná mánáidgárddiin main lei sámegiela oahpahusfálaldat. Jahkái 2017 evttohuvvo poasttas juolluduvvot oktiibuot 16,56 milj. ruvnnu.

Kap 254 Doarjja rávesolbmuid oahpahussii, poasta 70 Doarjja oahppolihtuide

Doarjja leat veahkin addimin dohkkehuvvon oahppolihtuide vejolašvuoda fállat rávesolbmuide heivehahti ja heivehuvvon oahpahusa. Doarjaga osiid ožžot sámi oahppolihtut. Juolludusa unnit oassi galgá geavahuvvot goluid buhtadeapmái rávesolbmuid vuoddoskuvladási sámegieloahpahusas maid dohkkehuvvon oahppolihtut ja neahttaskuvllat čadahit. Dáid doarjagiid sturrodat meroštallojuvvo ovddit jagi doaimma vuodul. Buohkanas juolludeapmi jagi 2016 lea 208,4 milj. ruvnnu.

Máhttodepartemeanta (MD)

(1000 ruvnnuid mielde)

Kap.	Poasta	Namma	Sáldejuvvon		
			Rehketdoallu 2014	bušeahtta 2015	Evttohus 2016
222	01/45	Stáhtalaš vuoddo- ja joatkkaskuvllat ja vuoddoskuvlainternáhtat, Doaibmabijut ja rusttetháhkamat, <i>sirdin vejolaš</i>	100 135	90 133	102 190
223	50	Sámediggi, Doarjja Sámediggái	40 331	41 501	42 592
225	62	Doarjagat Snoasa ja Málatvuomi gieddalaš sámeskuvllaide	23 003	23 670	24 321
225	63	Doaibmabijut vuoddooahpahasas, Doarjja sámi vuoddooahpahussii, <i>sirdin vejolaš</i>	51 390	58 975	63 806
231	50	Mánáidgárddit, Doarjja sámi mánáidgárdefálaldagaide	15 160	15 660	16 565
260	50	Universitehtat ja allaskuvllat	77 744	80 584	83 938
281	70	Oktasaš doaibmabijut universitehtaid ja allaskuvllaid várás, Eará doarjagat ¹	500	0	0
281	78	Doarjja Universitehta- ja allaskuvlaráddái	0	500	500
2410	73	Oahpahasas vástesaš stáhta loatnakássa, Loatnageahpádušat, <i>meroštallanjuolludus</i>	200	300	200
Supmi			308 463	311 323	334 112

¹ Juolludus lea jagi 2016 rájes biddjojuvvon Universitehta- ja allaskuvlarádi bušeahttarámmii čájehan dihtii ahte dás lea bissovaš bargamušas sáhka.

Lassin juolluduvvojit ruđat sámi ulbmiliidda čuovvovaš kapihttaliin ja poasttain:

Kap.	Poasta	Namahas
226	21	Kvalitehtabuorideapmi vuoddooahpahasas, erenoamáš doaibmagolot
254	70	Doarjja oahppolihtuide
260 ²	50	Universitehtat ja allaskuvllat
285	52	Norgga dutkanráddi, Dutkanulbmilat

² Guoská juolludusaide eará universitehtaide ja allaskuvllaide go Sámi allaskuvlii, mii oázžu ruđaid sámi ulbmiliidda iežas jahkásaš rámmas.

Kap. 222 Stáhtalaš vuoddo- ja joatkkaskuvllat ja vuoddoskuvlainternáhtat, poasta 01 Doaibmagolot ja poasta 45 Stuorát rusttetháhkamat ja ortnegisdoallan, *sirdin vejolaš*

Juolludeapmi dán poasttas geavahuvvo ovddimustá jodihit Sámi joatkkaskuvlla Kárášjogas ja Sámi joatkkaskuvlla ja boazodoalloskuvlla Guovdageainnus ja Gaska-Norgga sámeskuvlla Árborddis.

Juolludemiin sámi skuvllaide ulbmil lea earret eará bisuhit ja ovddidit sámi identitehta, giela ja kultuvrra. Skuvllat čuvvot Máhttolohtema – Sámegiela.

Kárášjoga joatkkaskuvllas odđa lasseoassi huksenfágaid vistái ja erenoamášlanjaid divodeapmi ja nuppásuhttin gárvánedje ja válđojuvvojedje atnui juovlamánus 2015. Jagi 2017 juolludus lea lasihuvvon 2 milj. ruvnnuin gokčan dihtii lassánan viessoláiggu osiid odđa lasseoasi huksema ja latnjanuppástuhttimiid geažil Kárášjoga skuvllas. Máhttodepartemeanta lea jagi 2016 gohččon Statsbygg ráhkadit odđa ovdaproševtta odđa skuvlavistiid huksema várás Guovdageainnu skuvlii.

Arborddi skuvllas eai leat bissovaš oahppit, muhto dat doaimmaha gáiddusoahpahasas ja lágida giellačoahkanemiid Norgga ja Ruota ohppiide geat vázzet eará skuvllain. Evttohuuvui heaittihit skuvlla jagi 2016 rájes. Jagi 2016 reviderejuvvon nátionálabušehta gieđahaladettiin, Stuorradiggi juolludii ruđaid bisuhit Gaska-Norgga sámeskuvlla doaimmas skuvlajagi 2016-2017, dasságo molssaevttolaš organiseren mearriduvvo, geahča čálloš Innst. 400 S (2015–2016). Máhttodepartemeantas lea oktavuoha Arborddi suohkaniin geahčadan dihtii sierranas čovdosiid molssaevttolaš organiserema várás boahhte skuvlajagi rájes.

Kap. 223 Sámediggi, poasta 50 Doarjja Sámediggái

Doarjaga ulbmil lea veahkkinn ruđadit Sámedikki oahpahasulbmiliid, mat maiddá siskkildit oahpponeavvuid ráhkadeami sámi ohppiid várás, earret eará erenoamášpedagogaš

Kap 118, poasta 70 Davviguovlodoaibmabijut ja prošeaktaovttasbargu Ruoššain

Prošeaktaovttasbargu Ruoššain

Dát juolludeapmi adnojuvvo doarjut prošeavttaid mánngga vuoruhuvvon suorggis. Doarjja álbmogis-álbmogii-prošeavttaide mat leat Barentsguovllu Norgga ja Ruošša oasis ja mat gusket sámiiide ja eará álgoálbmogiidda, lea vuoruhuvvon surggiin okta. Doarjaga dakkár prošeavttaide hálddaša Barentsčállingoddi. Jagi 2016 lea juolluduvvon eanet go 1,55 milj. ruvnnu. Doarjja jahkái 2017 vurdojuvvo leat seamma dásis go doarjja jahkái 2016.

Árktis 2030

Ulbmil ortnegiin lea ovddidit Norgga beroštumiid ja Norgga sajadaga ovddasvástideaddji doaimin davvi. Ruđat galget váikkuhit dasa ahte Norga galgá leat njunnošis máhtu dáfus, ahte galgá leat davviguovlluid birrasa ja luondduriggodagaid buoremus hálddašeaddji ja ahte galgá váikkuhit ealáhusaid ovddideaddjin. Árktis 2030 galgá dan lassin doarjut Norgga ángiruššama ja doaimma Antárktisis, ja geavahit ávkin vuoimmi das ahte Norggas lea gelbbolašvuohta guktuid buollaguovlluin.

Doarjja dán poasttas siskkilda maid doarjaga álgoálbmotovddasteddjiid searvamii riikkaidgaskasaš ovttasbargui davviguovlluin. Ruđat adnojuvvojit eanemustá daid álgoálbmotovddasteddjiid mátkegoluid gokčamii geat oassálastet Árktalaš ráddái ja Barentsráddái. Jagi 2015 vuolláičállojuvvui odđa 3-jahkásaš rámmašiehtadus Sámedikkiin, ja plánejuvvui 385 000 ruvdnosaš doarjja juohke jagi dán ulbmilii. Doarjjaruhta máksojuvvui vuosttaš háve jagi 2015.

Sámeráddi oáččui áigodahkii 2014-2016 1,5 milj. ruvnnu doarjjan searvama várás Árktalaš ráddái. Jagi 2015 šiehtadus viiddiduvvui 1,3 milj. ruvnnuin, ja 850 000 ruvnnu máksojuvvui dan jahkái. Áigumuš lea máksit 1,5 milj. ruvnnu jagi 2016.

Čuovvolan dihtii etihkalaš njuolggadusaid ovddideapmái gulli ovdaprošeavtta mii galggai leat ekonomalaš doaimmaid várás álgoálbmotguovlluin ja masa Árran – Julevsáme guovdásj oáččui jagi 2013 7,3 milj. ruvnnu doarjjan áigodahkii 2013-2016 «Indigenous People and Resource Extraction: Evaluating Ethical Guidelines» nammasaš prošeaktii. 2,8 milj. ruvnnu máksojuvvui jagi 2015 ja 850 000 ruvnnu lea fas áigumuš máksit jagi 2016.

Sámi dutkamiid guovddáš Romssa universitehtas – Norgga árktalaš universitehtas oáččui áigodahkii 2013-2016 doarjjan 8,7 milj. ruvnnu prošeaktii «Brennpunkt nord. Nettverk, urfolksinstitusjoner og kunnskapsproduksjon» (Guovdilis ášši davvin. Fierpmádat, álgoálbmotásahusat ja máhttobuvttadeapmi). Prošeakta gullá mánnggafágalaš álgoálbmotprográmmii Master of Indigenous Peoples. Dan lassin lea áigumuš dutkat riikkaidgaskasaš álgoálbmotlihkadusa áiggi ja báikki dáfus. 1,45 milj. ruvnnu máksojuvvui jahkái 2015, ja jagi 2016 lea fas plánejuvvon máksit 500 000 ruvnnu.

Jagi 2015 juolluduvvui Sámi allaskuvlii 1,6 milj. ruvdnosaš doarjja áigodahkii 2015-2018 ovttasbarggu várás váldoovttasbargoguimmiin Nunavut Arctic Collegein Kanádas. Oktiibuot guhtta alit ohppui gulli ásahusa Norggas, Kanádas, Ruoššas ja Amerihká ovtastuvvan stáhtain barget ovttas odđa pedagogalaš lahkanemiid ja metodaidda atnui váldimiin álgoálbmotoahpuin ja oahpaheaddjioahpus.

Stipeandaprográmma bokte mii lea davviguovlluide guoski lohkamiid várás, oáččui Sámi allaskuvla 0,4 milj. ruvdnosaš juolludusa áigodahkii 2013-2016. Dán goalmát stipeandaáigodagas leat Sámi allaskuvllas ruđat maid sáhtta juohkit Kanáda ja Ruošša beale studeanttaide, ja vel ruđat iežas bargiid johtimiidda ge.

Olgoriikadepartemeanta (OD)

(1000 ruvnnuid mielde)

Kap.	Poasta	Namma	Sáldejuvvon		
			Rehketdoallu 2014	bušeahitta 2015	Evttohus 2016
163	72	Olmmošvuoigatvuodat	3 465	3 000	715 ¹
		Submi	3 303	3 000	715

¹ Juolludus Gálđui jahkái 2017 ii leat vel čielgan Gálđu ovttaštattima geažil Nasjonal institusjon for menneskerettigheter nammasaš ásahasain.

Lassin juolluduvvojit ruđat sámi ulbmiliidda čuovvovaš bušeahttakapihttaliin ja poasttain:

Kap.	Poasta	Namahus
115	01/70	Doaibmagolut ja Doarjagat ealáhusovddideapmái, kultur- ja diehtjuohkináššiide
116	70	Doarjagat riikkaidgaskasaš organisašuvnnaide
118	70	Davviguovlodoaibmabijut ja prošektavttasbargu Ruoššain

Kap. 163, poasta 72 Olmmošvuoigatvuodat

Olgoriikadepartemeanta vuolláičálii jagi 2015 rámmašiehtadusa Sámedikkiin mas juolluda ruhtadoarjaga Sámedikki riikkaidgaskasaš doibmii. Dat sisttisdoallá ahte Sámediggi oažžu jahkásaš juolludusa iežas bargui riikkaidgaskasaš álgoálbmotáššiiguin ONas ja eará riikkaidgaskasaš organisašuvnnain. Odđa šiehtadus mearkkaša ahte sirdojuvvo 715 000 ruvnnu rádjai jahkásaččat Sámediggái kapihttala 163 poasttas 72.

Jahkái 2016 juolludii Olgoriikadepartemeanta 2,285 milj. ruvnnul Gálđu – Álgoálbmotvuoigatvuodaid gelbbolašvuođaguovddáži mii lea Guovdageainnus. Doarjja addojuvvui Gálđu riikkaidgaskasaš álgoálbmotvuoigatvuodaid bargui. Juolludus Gálđui jahkái 2017 ii leat vel čielgan Gálgu ovttaštattima geažil Nasjonal institusjon for menneskerettigheter nammasaš ásahasain.

Kap. 115, poasta 01 Doaibmagolut ja poasta 70 Doarjagat ealáhusovddideapmái, kultur- ja diehtjuohkináššiide

Doarjagat mat addojuvvojit dáiin poasttain, galget leat mielde ovddideamen olgoriikapolitiikkalaš ulbmiliid ja galget leat mávssolaččat Norgga servodat-, ealáhus- ja kultureallimii. Norgga kultureallima riikkaidgaskasaš vejolašvuođaid ja oktavuodaid nannen ja vel Norgga profileren davviguovlluid guovdilis doaibmin leat dán barggu oassin. Dán áŋgiruššama guovddáš áššin leat maiddái álgoálbmotproševttat.

Jahkásaččat juolluduvvo gaskal 1 ja 1,5 milj. ruvnnu proševttaide mat galget buoridit Norgga sápmelaččaid riikkaidgaskasaš kulturoktavuodaid eará álgoálbmotjoavkkuiguin kapihttalis 115. Olgoriikadepartemeantta guovddáš ovttasbargoguoimmit, go lea sáhka sámi birrasiid riikkaidgaskasaš kulturovttasbarggus mat ruhtaduvvojit dan poastta bokte, leat earret eará Riddu Riddu-festivála ja Riikkaidgaskasaš Sámi Filbmaguovddáš.

Kap 116, poasta 70 Doarjagat riikkaidgaskasaš organisašuvnnaide

Davviriikkaid ministtarráđdi juolludii 3,822 milj. dánskka ruvnnu doarjjan sámi ovttasbargui kultursuorggis jagi 2016. Ruđat juogaduvvojit Sámeráđđái ja Sámi dáiddárráđđái, ja dat galget eanaš geavahuvvot sámi kulturdoarjjan mas lea davviriikkalaš ávki, eai ge nu ollu hálddahaslaš doaibmagoluid gokčamii. Oahpahussuorgái juolludii Davviriikkaid ministtarráđdi 1,670 milj. dánskka ruvnnu jagi 2016. Ruđat sirdojuvvojit Sámi allaskuvlii mii daid hálddaša. Jahkái 2017 doarjja kultur- ja oahpahussuorgái vurdojuvvo bisuhuvvot.

Norgga geatnegas oasseveahkki Davviriikkaid ministtarráđđái juolluduvvo kapihttala 116 poasttas 70 Doarjagat riikkaidgaskasaš organisašuvnnaide.

Kap. 551 Nuppástusnávccalaš regiovnat, poasta 63 Rádjaregionála Interreg-programmat, *sáhtá geavahuvvot kapihtala 553 poasttaid 60 ja 63 vuolde*

Jahkái 2016 juolludii Gielda- ja ođasmahttindepartemeanta 10,14 milj. ruvnnu Interreg VA Davvi čađaheapmái, mas Sápmi lea oasseprogramma. Juolludeapmi Interreg VA Davvái bisuhuvvo seamma stuorisin jagi 2017 kapihtala 533 poasttas 63 Rádjaregionála Interreg-programmat. Norgga searvama várás lea buohkanas rámmán jurddašuvvon sullii 71 milj. ruvnnu programmaáigodahkii 2014–2020.

Interreg VA Davi váldoulbmil lea buoridit guovllu gilvalannávcca ja geasuheami dutkamiin ja ođđahutkamiin, kultuvrrain ja birrasiin ja rájáidraštideaddji bargomárkaniin. Sápmi lea oasseprogramma mii fáttmasta sámi guovlluid Hedmárkku rájes lullin gitta Finnmárkku rádjai davvin. Sápmi-programmas lea seamma fáddádat go Davvi-programmas, muhto áigumuš lea erenoamážit ovddidit sámi kultuvrra ja ealáhusaid ekologalaš ja ekonomalaččat ceavzilis resursaávkástallamiin. Romssa fylkkasuohkan doaibmá olles Davvi-programma ja Sápmi-programma čállingoddin, muhto bargá ovttasráđiid Davvi-Trøndelága fylkkasuohkaniin lullisámi doaimmaid hárrái.

hálddahussátne girjji Romssa universitehtas ja Nuortasámi musea prošehtii Skoltesamisk språk over grenser (Nuortalašgiella rájáiid rastá).

Evttohuvvo juolludit 3,1 milj. ruvnnu jahkái 2017.

Kap. 562 Gáldu – Álgoálbmotvuoigatvuođaid gelbbolašvuođaguovddáš, poasta 01 Doaibmagolut ja poasta 21 Erenoamáš doaibmagolut, *sirdin vejolaš*

Gáldu – Álgoálbmotvuoigatvuođaid gelbbolašvuođaguovddáš – lea fágalaččat iešmearrideaddji ásaš mii mearrida iežas ulbmiliid ja makkár gáibádusat galget leat bohtosiidda daid rájáiid siskko bealde maid Gielda- ja ođasmahttin departemeanta mearrida. Stivra lea guovddáža bajimus orgána.

Go Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter (NIM) (Norgga riikkalaš ásaš olmmošvuoigatvuođaid várás) ásašuvvui, mii lea Stuorradikki vuollásaš, de lea leamaš proseassa mas leat NIMA čatnaseami Gáldui dárkileappot geahčadan ja ovttasbarggu Gálduin dárkileappot geahčadan sealluhan dihtii álgoálbmotvuoigatvuođaid gelbbolašvuođa, geahča čállošis Innst. 216 L (2014–2015) *Innstilling fra Stortingets presidentskap om lov om Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter*. Ráđdehus evttoha ahte Gáldu šaddá NIMA oassin ođđajagemánu 1. beaivvi 2017 rájes. Departemeantta ja Stuorradikki presideantagotti gulahallamis lea biddjojuvvon vuodđun ahte buot bargit sirdojuvvojit NIMii, ja ahte sin bargobáiki ain galgá leat Guovdageaidnu.

Evttohusa oktavuodas dahkat Gáldu NIMA oassin ođđajagemánu 1. beaivvi 2017 rájes, evttohuvvo ahte kapihttala 562 poasttas 01 sirdojuvvo 3,2 milj. ruvdnosaš juolludus Finánsa departemeantta kapihttala 45 Nasjonal institusjon for menneskerettigheter (Riikkalaš ásaš olmmošvuoigatvuođaid várás) postii 01 Doaibmagolut.

Kap. 563 Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš, poasta 01 Doaibmagolut ja poasta 21 Erenoamáš doaibmagolut, *sirdin vejolaš*

Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš Guovdageainnus lea fágalaččat iešmearrideaddji ásaš mii mearrida iežas ulbmiliid ja bohtosiid gáibádusaid daid rájáiid siskko bealde maid Gielda- ja ođasmahttin departemeanta mearrida. Guovddážiis lea dehálaš doaibma buollabirrasaš boazodoallovttasbarggu ja dat fuolaha iežas ulbmiljoavkkuid sihke fágalaš dárbbuid ja oktiiheivehandárbbuid. Deattastuvvon lea dat ahte boazodoalloálbmogiin ja sin organisašuvnnain galgá leat lagaš oktavuoha guovddážiin, ja dat galgá jođihuvvot ovttasráđiid Boazodoalloálbmogiid máilmmilihtuin. Juolludus galgá gokčat Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáža doaimma jagi 2017. Guovddáš oazžu lassin prošeaktadoarjagiid eará oasseruhtadeddjiin sihke Norggas ja olgoriikkas.

Kap. 500 Gielda- ja ođasmahttin departemeanta, poasta 50 ja 22 Dutkan, *sirdin vejolaš*
0,8 milj. ruvdnosaš juolludeapmi mii ovddit jagiid lea várrejuvvon sámediggeválgga dutkamii, evttohuvvo sirdojuvvot Sámediggái, geahča čilgejumi kapihttala 560 poasttas 50.

Norgga dutkanráđi sámi prográmmain II (2007–2017) ulbmil lea ovddidit guhkit áiggi alladásat dutkama sámi diliid birra, buoridit dutkiid háhkama ja ain ovddidit sáme giela diedagiellan. Dan lassin deattuhuvvo riikkaidgaskasaš dutkanovttasbargu, fierpmádathuksen ja dutkama gaskkusteapmi sáme giellii ja eará gielaide. Jahkái 2016 juolludii Gielda- ja ođasmahttin departemeanta 3,8 milj. ruvnnu prográmmii. Juolludus jahkái 2017 bisuhuvvo seamma dásis.

Álkiduvvon málle oktavuodas máksit ruđaid Stáhta penšuvdnakássii (SPKii) evttohuvvo lasihit juolludusa 11,2 milj. ruvnnuin meroštallojuvvon lassegoluid buhtadussan.

Oktiibuot evttohuvvo lasihit juolludeami 22,2 milj. ruvnnuin 301,9 milj. ruvdnun, ja das leat maid mielde rievdadusat mat bohtet byrokratijja geahpideami ja beavttálmahttima ođastusa geažil ja haddeheiveheami geažil.

Kap. 560 Sámediggi, poasta 50 Sámeálbmotfoanda

Jagi 2014 rájes bohte dábálaš, jahkásaš juolludusat vuotomálle sadjái. Juolludus galgá geavahuvvot sierranas doaibmabijuide mat nannejit sámegiela ja sámi kultuvrra. Sámediggi mearrida vuoruhemiid jahkásaš bušeahttamearrádusaidisguin. Sámedikki dievasčoahkkin lea juolludusa stivra. Jahkái 2017 lea evttohuvvon 5,42 milj. ruvdnosaš juolludeapmi.

Kap. 561 Doarjagat sámi ulbmiliidda, poasta 50 Sámi allaskuvla

Sámi allaskuvla doaimmaha muhtun bargamušaid Gielda- ja ođasmahttindepartemeantta gohččuma mielde. Juolludus galgá gokčat Sámi statistihka fágalaš guorahallanjoavkku doaimma ja Sámi ofelaččaid doaimma. Go ovddasmanni prošeakta Sámi árbevirolaš máhttu – Árbediehtu loahpahuuvui jagi 2016, de lea evttohuvvon sirdit 1,6 milj. ruvnnu Sámi allaskuvlla juolludusas Sámediggái. Danne árvaluvvo ge juolludit 4 milj. ruvnnu Sámi allaskuvlii jagi 2016.

Kap. 561 Doarjagat sámi ulbmiliidda, poasta 51 Divvun

Juolludus galgá geavahuvvot jodihit Divvuma Romssa universitehtas – Norgga árktalaš universitehtas. Ođđaáigásaš giellateknologijja geavaheapmi lea eaktun dasa ahte sámegielat sáhttet seailut geavahangiellan otnáš servodagas. Jagi 2015 lea Divvun almmuhan teavsttas-hállamii-vuogádaga davvisámegiela várás, mainna lea vejolaš oažžut dihtoris lohkkjuvvot davvisámegiel teavstta. Divvun lea maid doibmii bidjan ođđa, ođasmahttojuvvon stávendárkkistanprográmmaid lulli-, julev- ja davvisámegiela várás. Čakčat 2015 álggahii Divvun giellaoahppoprográmma ovddidanbarggu davvisámegiela várás mii addá sámegiela geavaheddjiide seamma teknologalaš vejolašvuodaid go dat mat dárogie la geavaheddjiin ge leat. Prográmma dahká sámegiela geavaheddjiide álkibun čállit sámegillii ja dainna lágiin dat addá sámegielagiidda seamma teknologalaš vejolašvuodaid go dat mat dárogie la geavaheddjiin ge leat. Dan lassin lea Divvun joatkán iežas barggu earret eará sámi boallobevddiin mobiilla ja neahttabreahtá várás.

Árvaluvvo juolludit 6,9 milj. ruvnnu jahkái 2017.

Kap. 561 Doarjagat sámi ulbmiliidda, poasta 72 Sámegiella, diehtujuohkin jna.

Juolludanortnegiin ulbmil lea buoridit sámegiela geavaheami dainna lágiin ahte gielaid galgá šaddat vejolaš buorebut geavahit almmolaččat, ahte galget šaddat eanet sámegielalaččat, ahte eanet dieđut juhkkjuvvot sámiide sámegillii ja ahte eanet dieđut sámiid dilálašvuodaid birra juhkkjuvvot Norgga álbmogii muđui.

Doarjjaruđaid osiid hálddašeapmi lea fápmuduvvon Nordlándda fylkkamánii. Fylkkamánnes lea ovddasvástádus Sámegielaid doaibmaplána mánjga doaibmabijus, ja doarjjaruđat addojuvvojit gielladoaimmaide main lullisámegiela ja julevsámegiela doaibmabijut erenoamážit deattuhuvvojit. Nuortasámi musea maid oažžu doarjaga dán poasttas.

Jagi 2015 ruhtadoarjagiid juogadeamis vuoruhuvvojedje lullisámegiela ja julevsámegiela doaibmabijut 2,4 milj. ruvnnuin. Dan lassin juolluduvvojedje ruđat ráhkadit sámi

Gielda- ja odasmahttindepartemeanta (GOD)

(1000 ruvnnuid mielde)

Kap.	Poasta	Namma	Sáldejuvvon		
			Rehketdoallu 2015	bušeahtta 2016	Evttohus 2017
525	01	Fylkkamáneámmáhat	0	0	26 022 ¹
560	50	Sámediggi, Sámediggi	277 634	279 679	301 897 ²
560	54	Sámediggi, Sámeálbmotfoanda	5 195	5 345	5 420
561	50	Doarjagat sámi ulbmiliidda, Sámi allaskuvla	5 494	5 588	4 038
561	51	Doarjagat sámi ulbmiliidda, Divvun	5 794	6 888	6 949
561	72	Sámegeiella, diehtujuohkin jna.	3 900	3 000	3 084
562	01	Gáldu – Álgóálbmotvuoigatvuođaid gelbbolašvuodaguovddáš, Doaibmagolut	3 157	3 158 ³	0 ⁴
562	21	Gáldu – Álgóálbmotvuoigatvuođaid gelbbolašvuodaguovddáš, Erenoamáš doaibmagolut, <i>sirdin vejolaš</i>	2 261	2 042	0 ⁴
563	01	Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš, Doaibmagolut	5 188 ⁵	5 854	5 946
563	21	Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš, Erenoamáš doaibmagolut, <i>sirdin vejolaš</i>	2 529	2 551	2 609
Supmi			311 152	314 105	355 965

¹Jagi 2017 rájes sirdojuvvo sullii 26 milj. ruvnnu rámmán Eanadoallo- ja biebmodepartemeantta kapihttalis 1142 Gielda- ja odasmahttindepartemeantta kapihttali 525. Juolludus galgá ruhtadit vihtta davimus fylkkamáne doaimmaid regionála boazodoalloeiseváldin.

²Sumis lea mielde 11,2 milj. ruvnnu mii galgá buhtadit lassegoluid penuvnii álkiduvvon málle oktavuodas máksit rudaid Stáhta penšuvdnakássii (SPKii). Olgoriikadepartemeantta bušeahtas.

³Lassin juolluduvvui doarjja Gáldu doibmii Olgoriikadepartemeantta bušeahtas.

⁴Evttohusa oktavuodas dahkat Gáldu Nasjonal institusjon for menneskerettigheter (NIM) oassin ođđajagemánu 1. beavvi 2017 rájes, evttohusa ahte kapihttala 562 poasttas 01 sirdojuvvo 3,2 milj. ruvnnu ja poasttas 21 badjelaš 2 milj. ruvnnu Finásadepartemeantta kapihttala 45 Nasjonal institusjon for menneskerettigheter, postii 01 Doaibmagolut.

⁵Rehketdoallohku siskkilda olguldas ruhtadeami proševttaide mat jodihuvvojit Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáša namas.

Lassin juolluduvvojit ruđat sámi ulbmiliidda čuovvovaš bušeahttakapihttaliin ja poasttain:

Kap.	Poasta	Namahus
500	50	Gielda- ja odasmahttindepartemeanta, Dutkanráđdi
500	22	Gielda- ja odasmahttindepartemeanta, Dutkan, <i>sirdin vejolaš</i>
553	63	Rádjaregionála Interreg-programmat, <i>sáhtta geavahuvvot kapihttala 553 poasttaid 60 ja 63 vuolde</i>

Kap. 525 Fylkkamáneámmáhat, paosta 01 Doaibmagolut

Ođđajagemánu 1. beavvi 2014 rájes šadde vihtta davimus fylkkamáne regionála boazodoalloeiseváldin. Gitta jagi 2016 lohppii leat fylkkamánet ruhtaduvvon máksinfápmudusain Eanadoallo- ja biebmodepartemeantta kapihttala 1142 bokte. Jagi 2017 rájes sirdojuvvo sullii 26 milj. ruvnnu rámmán Gielda- ja odasmahttindepartemeantta kapihttala 525 postii 01 ruhtadan dihtii fylkkamánniid doaimmaid boazodoalloeiseváldin.

Kap. 560 Sámediggi, paosta 50 Sámediggi

Vuodđodoarjja dán poasttas galgá earret eará gokčat goluid mat leat politihkalaš barggus, Sámedikki hálddahasas, ja gielddaid ja fylkkagielddaid lassegoluid mat leat sámelága giellanjuolggadusaid čuovvoleamis.

Árvaluvo ahte juolludus poasttas lasihuvvo 800 000 ruvnnuin seammás go seamma sturrosaš supmi geahpiduvvo kapihttala 500 poasttas 22 Dutkan, geahča čilgejumi kapihttala 561 poasttas 50.

Dasto evttohusa lasihit juolludusa postii 1,6 milj. ruvnnuin ja seamma stuorra sumi geahpidit kapihttala 561 poasttas 50 Sámi allaskuvla, geahča čilgejumi kapihttala 561 poasttas 50.

Árvaluvvo lasihit juolludusa postii 3,2 milj. ruvnnuin Sámedikki lassegoluid gokčamii mat bohtet jagi 2017 sámediggeválgga čađaheami geažil.

Sámediggi

Sámediggi galgá bušehttaevttohusa mielde hálldašit sullii 461,4 milj. ruvnnu (oktan Sámeálbmotfoandain) jagi 2017. Dás lea sullii 25,5 milj. ruvnnu lasáhus jagi 2016 ektui. Sámedikki vuosttaš olles doaibmajahki lei 1990 ja dalle lei Sámedikki bušehtta 31,7 milj. ruvnnu stuoru. Sámedikki bušehtta lea bures ovdánan máŋga jagi. Ovdáneapmi lea eiseválddiid ulbmiliid mielde das, ahte Sámedikkis galgá leat eanet dadjamaš ja váldi dakkár áššiin mat leat erenoamáš dehálaččat sámi álbmogii.

Juolludemiid oppalašgovva Sámediggái

	Rehketdoallu 2015	Sáldejuvvon bušehtta 2016	Evttohus 2017	Proseantasaš rievdadas 2016-2017
Gielda- ja ođasmahttindepartemeanta	277 634	279 679	301 897 ¹	7,94
Olgoriikadepartemeanta	715	715	715	0,00
Máhttodepartemeanta	55 491	57 161	59 157	3,49
Kulturdepartemeanta	78 986	80 487	81 900	1,76
Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanta	5 388	5 506	5 564	1,05
Mánáid-, dásseárvo- ja searvadahttindepartemeanta	1 000	1 000	1 000	0,00
Dálkkádat- ja birasdepartemeanta	5 396	5 474	5 751	5,06
Oljo- ja energiijadepartemeanta	1 000	500	0 ²	-100,00
Buohkanas juolludeapmi	425 610	430 522	455 984	5,91
Sámeálbmotfoanda	5 195	5 345	5 420	1,4
Submi	430 805	435 867	461 404	5,86

¹ Supmi siskkilda 11,2 milj. ruvnnu máŋga jagi lassánan penšuvdnagoluid buhtadussan go lea váldojuvvon atnui álkiduvvon málle máksit ruđaid Stáhta penšuvdnakássii, ja 3,2 milj. ruvnnu mii galgá gokčat Sámedikki goluid čadahit jagi 2017 čavčča Sámediggeválgga.

² Oljo- ja energiijadepartemeanta lea juolludan golmma jahkásaš doarjaga Sámediggái jagi 2014 rájes vai Sámedikkis leat buoret vejolašvuodat dustet hástalusaid daid lassáneaddji energiijaáššiid geažil mat bohtet elfápmolinnjáfierpmádaga huksemis ja odda elfápmui gullii ohcamiin. Doarjja loahpahuvvui jagi 2016 dannego vurdojuvvo ahte stuorra ja váttis energiijaáššiid lohku njiedjá sakka.

Sámediggi beassá spiehkastit bruttobušeterenprinsihpas ja oažžu olles iežas doarjaga departemeanttain. Sámediggi juogada ruđaid mat leat juolluduvvon iešguđet departemeanttain, maŋimus dievasčoahkkimisttis dainna várašemiin ahte Stuoradiggi dohkkeha bušehttamearrádusa. Sámediggi juogada juolluduvvon ruđaid iežas vuoruhemiid vuodul, muhto Stuoradikki bušehttamearrádusa mielde.

Sámedikki ekonomijahálldašeami rámmaid mearrida Gielda- ja ođasmahttindepartemeanta dan váldoinstruvssa mielde mii lea Sámedikki ekonomijahálldašeami várás. Váldoinstruksa gusto maid daidda juolludemiide mat bohtet eará departemeantaid bušehtain ja Sámedikki eará vejolaš bođuin. Instruksa lea mearriduvvon sámelága § 2-1 goalmmát lađđasa vuodul. Váldoinstruvssas lea departemeanta mearridan ahte Sámediggái ge gustojit stáhta ekonomijanjuolggadusat ja mearrádusat stáhta ekonomijastivrema birra. Departemeanta eaktuda dattetge ahte njuolggadusat fertejit geavahuvvot nu ahte Sámediggi beassá geavahit árvoštallanvejolašvuoda álbmotválljen orgánan.

Sámediggái lea biddjojuvvon hálldašanovddasvástádus máŋga hálldahuslaš áššis, nugo ovdamearkka dihtii sámediggeválggain, ekonomalaš doarjagiid juohkimis, skuvlla oahppoplánaid dárkilit ráddjejuvvon osiid mearrideamis, sámi kulturmuittuid hálldašeamis kulturmuittolága ja dasa gullelaš láhkaásahusaid mielde, ja vel ovddasteddjiidis nammadeamis sierranas almmolaš orgánaide. Sámedikkis lea dasto vel váldi ja dadjamaš go dat oassálastá ja das leat ovddasteddjit ollu lávdegottiin, stivrrain ja rádiin.

Eanet dieđuid Sámedikki doaimma birra gávnnat Sámedikki neahttasiidus www.samediggi.no.

Sámi ulbmiliidda juolluduvvon ruđaid visogovva

(1000 ruvnuid mielde)

	Rehketdoallu 2015	Sáldejuvvon bušeahtta 2016	Evttohus 2017	Proseantasaš rievdadus 2016-2017
Gielda- ja odasmahttindepartemeanta	311 152	314 105	355 965 ¹	13,3
Olgoriikadepartemeanta	3 465	3 000	715 ²	-76,17
Máhtodepartemeanta	308 463	311 323	334 112	7,32
Justiisadepartemeanta	109 572	111 488	113 940	2,20
Kulturdepartemeanta	22 200	22 000	400 ³	-98,18
Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanta	12 588	11 706	11 764	0,50
Mánáid-, dásseárvo- ja searvadahttindepartemeanta	1 000	1 000	1 000	0,00
Eanadoallo- ja biebmodepartemeanta	124 659	127 994	121 809	-4,83
Dálkkádat- ja birasdepartemeanta	9 596	9 674	10 371	7,20
Oljo- ja energijjdepartemeanta	1 000	500	0 ⁴	-100,00
Buohkanas juolludeapmi	903 695	912 790	950 076	4,08
Sámeálbmotfoanda	5 195	5 345	5 420	1,4
Submi	908 890	918 135	955 496	4,07

¹Jagi 2017 rájes sirdojuvvo sullii 26 milj. ruvnnu rámmán Eanadoallo- ja biebmodepartemeantta kapihttalis 1142 Gielda- ja odasmahttindepartemeantta kapihttalii 525. Juolludus galgá ruhtadit vida davimus fylkkamánne doaimmaid regionála boazodoalloeiseváldin.

²Juolludus Gálđui jahkái 2017 ovttastahttojumi geažil Nasjonal institusjon for menneskerettigheter nammasaš ášahusain lea ain čielggaduvvomin.

³Juolludus Finnmárkkukommišuvdnii, Finnmárkku meahceduopmostullui ja Sis-Finnmárkku diggegoddái jahkái 2017 čielgá maŋŋil.

⁴Oljo- ja energijjdepartemeanta lea juolludan golmma jahkásaš doarjaga Sámediggái jagi 2014 rájes vai Sámedikkis leat buoret vejolašvuodat dustet hástalusaid daid lassáneaddji energijjaáššiid geažil mat bohtet elfápmolinnjáfierpmádaga huksemis ja odda elfápmui gulli ohcamiin. Doarjja loahpahuvvui jagi 2016 dannego vurdojuvvo ahte stuorra ja váttis energijjaáššiid lohku njiedjá sakka.

Dán almmuhusas čilgejuvvojit dán tabealla logut čilgejuvvojit dárkilit guđege departemeantta válddahallamis. Sámi ulbmiliidda juolluduvvojit maid ruđat doarjjapoasttain main doarjjajuogadeapmi čielgá maŋŋil. Dat doarjagat eai leat dán tabealla loguin mielde, muhto dat leat čilgejuvvon guđege departemeantta válddahallamis.

Juolludeamit sámi ulbmiliidda

Norgga stáhta lea vuodđuduvvon guovtti álbmoga eatnamiidda, sápmelaččaid ja dáččaid. Ráđdehusa ulmil lea ahte sápmelaččat galget beassat ovddidit gielaset, kultuvrraset ja servodateallimeaset.

Vuodđolága § 108 ja sámeláhka leat sámpolitiikka riikkalaš riektevuodut. Norggas leat ollu álbmotrievttalaš geatnegasvuodát mat leat láidesteaddjin sámpolitiikkii. Buot departemeanttain lea ovddasvástádus čuovvolit sámpolitiikka čadaheami iežaset suorggis. Gielda- ja ođasmahttindepartemeanttas lea bajimus ovddasvástádus stáhta sámpolitiikka oktiiheiveheamis, ja dat galgá bargat dan badjelii ahte surggiid rastásaš ja hálldahusdásiid rastásaš politihka lea ollislaš ja oktasaš.

Gielda- ja ođasmahttindepartemeantta Proposišuvnnas 1 S (2016–2017) čilgejuvvojit oanehaččat sámpolitiikka hástalusat ja ovdánanmearkkat, ja das válddahallojit departemeantta ulmilat ja strategiijat.

Dán prentosis válddahallojuvvo oanehaččat ja čoahkkájit mo guhtege departemeanta lea evttohan juolludusaid sámi ulbmiliidda jahkái 2017.¹

Sisdoallu

Juolludeamit sámi ulbmiliidda	1
Sámi ulbmiliidda juolluduvvon ruđaid visogovva	2
Sámediggi.....	3
Gielda- ja ođasmahttindepartemeanta (GOD).....	4
Olgoriikadepartemeanta (OD).....	8
Máhttodepartemeanta (MD).....	10
Kulturdepartemeanta (KUD).....	14
Justiisadepartemeanta (JD).....	16
Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanta (DFD).....	17
Mánáid-, dásseárvo- ja searvadahttindepartemeanta (MDD).....	18
Eanadoallo- ja biebmodepartemeanta (EBD).....	19
Dálkkádat- ja birasdepartemeanta (DBD).....	22

---

¹ Jus iešgudet departemeantaid bušehttaproposišuvnnain ja dán diehtjuohkingihppagis eai leat seamma logut, de dalle gustojit bušehttaproposišuvnnaid logut.

Olggosaddán:
Giella- ja ođasmahttindepartemeanta

Almmolaš ášahusat sáhttet dingot
lassigáhppálagaid dáppe:
Departemeanttaid sihkkarvuoda- ja bálvalusorganisašuvdna
www.publikasjoner.dep.no
E-poasta: publikasjonsbestilling@dss.dep.no
Prentehusnummir: H-2379 BS
Deaddileapmi: Departemeanttaid sihkkarvuoda- ja
bálvalusorganisašuvdna 10/2016
Preantalohku: 500

